

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

20.04.2020 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

АИКБ

✓ АИКБ настоява за антикризисни мерки в икономиката

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) предложи мерки за подкрепа на икономиката за справяне с отрицателните последици от мерките за ограничаване на разпространението на COVID-19, отключили тежка световна икономическа криза. Предлагат се промени в нормативни актове – за реално оказване на подкрепа на заетостта и доходите на работещите хора чрез трансформиране на мярката 60/40 в 60/0, безпрепятственото движение на стоки и товари, насърчаване на туризма, подкрепа за малкия бизнес и самонаетите, подкрепа на допълващите образователни дейности, мерки за подкрепа на фиска и други.

АИКБ настоява да бъдат направени изменения и допълнения в Закона за мерките и действията по време на извънредно положение, така че държавата реално да поеме 60 на сто от осигурителния доход на работника, чието работно място е застрашено поради кризата, и това да е всичко, което нетно неработещите получават като обезщетение. Това ще преодолее неотстранимите по друг начин дефекти на т.нар. мярка 60/40. А тя е „така наречена“, защото реалното разпределение на подкрепата на нетния доход на неработещите работници бе 23/77, а след като държавата пое част от осигуровките, реалното съотношение в нетния доход на ползвателите би бил държава/предприятие 38/62 (само 38% от държавата предвид обратното плащане на осигуровки и данъци и цели 62% от неработещото предприятие). Данните до момента доказват, че механизмът е неработещ и по-малко от 1% от предприятията са заявили желание да го ползват, докато броят на регистрираните безработни е в пъти повече от тези, които разчитат на тази подкрепа, за да запазят работата си. Предложението на АИКБ е държавата да изплаща за срок до 3 месеца директно на работниците, чийто работни места са застрашени, обезщетения, които така или иначе дължи при това до 12 месеца при настъпването на безработица. Моделът 60/0, който АИКБ предлага, вече е доказал пригодността си и се използва успешно в страните от ЕС и ОИСР. Така биха се отстранили двете очевидни грешки, правещи мярката неработеща и водещи до стремглав ръст на безработицата. Първа очевидна грешка е сбърканата цел - неработещите хора да живеят по-добре от работещите, като получават същия доход, но без да работят! Втората очевидна грешка е, че за това трябва да плати (62% от нетния доход на работника) предприятието с пари, които няма, защото е лишено от приходи поради забрана за работа.

Сред едно от най-важните предложения на АИКБ е прекратяването на задължението за заплащане на такса за битови отпадъци и данък „Сгради“ за затворените обекти и предприятия за периода, в който са прекратили принудително дейността си. При прекратена дейност не се генерират отпадъци, както и не се ползват услуги от общината. Освобождаването от тези плащания при липса на дейност ще спомогне за намаляване на и без това влошеното финансово състояние на засегнатите фирми.

Асоциацията на индустриалния капитал в България предлага изплащане на извънредна еднократна безвъзмездна помощ от 1000 лв. за самонаети и микропредприятия с до 9 заети. Подобна мярка представлява изпълнение на конституционното задължение на държавата, а същевременно би довела до навременна помощ на голяма група хора, които са лишени от възможността да извършват трудова или стопанска дейност. Разходите за подобна мярка биха стрували на държавата при оптимистичен сценарий 171 млн. лв. и 278 млн. лв. при песимистичен сценарий. В първия вариант от нея биха се възползвали 170 995 микро компании, а при втория – 277 798. Подобни мерки бяха въведени вече в Гърция, Италия и Хърватия и др.

За сферата на туризма асоциацията препоръчва да бъдат въведени мерки като облекчено издаване на визи на основните групи туристи на място при пристигането им в България, разрешаване на дейността на малки семейни хотели и ресторанти при стриктно спазване на отстояния и изискванията са безопасност, освобождаване от плащания за наеми на неработещи обекти. Сред другите предложения са масирана маркетингова кампания за представяне на страната ни като туристическа дестинация, механизми за насърчаване на вътрешния туризъм в т.ч. посредством предоставяне на ваучери за здравна превенция и рехабилитация на работници и служители в размер на 720 лв. за една календарна година за отпочиване в България (по модела на ваучерите за храна).

Въвеждане на електронни товарителници и възможността логистичните бази да станат продължение на въведените както в ЕС, така у нас „зелени коридори“ са двете мерки са осигуряване на безпрепятственото движение на стоки и товари, които АИКБ е записала в предложението си към тристранния съвет. Според асоциацията логистичните бази са от изключително значение за поддържането на обществените функции и за времето на извънредното положение те трябва да се разглеждат като обекти от критичната инфраструктура на страната.

Сред другите мерки на Асоциация на индустриалния капитал в България са замразяване на заплатите в публичния сектор на равнището от 2019 г. и редуцирането на публични разходи, свързани с покупки на вносни стоки, които не са свързани с COVID-19.

За АИКБ още сега трябва да започне разработване на програма за излизане от кризата, като се набелязват мерки, които ще трябва да се прилагат след вдигането на извънредното положение.

От влизането в сила на извънредното положение Асоциация на индустриалния капитал в България е най-активната организация, която не спира да работи както за повишаване на информираността и възможностите на своите членове за осигуряване на необходимата здравна сигурност в предприятията, така и за смекчаване на негативните последици за българската икономика.

АИКБ представя на Вашето внимание предложения за смекчаване на икономическите последици от извънредното положение върху икономиката.

1. Промени в нормативни актове, приети без консултации в НСТС

1.1 Необходими изменения и допълнения в Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13.03.2020 г. (ЗМДВИП), за да се промени така наречената мярка 60/40 на 60/0, което означава за периода от обявяване на извънредното положение до неговата отмяна държавата да поеме 60 на сто от осигурителния доход на работник или служител (при съответните критерии), и това да е всичко, което неработещият работникът получава като компенсация. Друго плащане от страна на предприятието с преустановена дейност или непълно работно време да не се дължи.

1.1.1. В § 4., т. 2:

А. Заглавието да се измени, както следва: думата „преустановяване“ да се замени с думата „спиране“ и да придобие следната редакция: „Спиране на работата при обявено извънредно положение“.

Б. Текстът на алинея 120в да придобие следната редакция:

„Когато при обявено извънредно положение са въведени противоепидемични мерки, ограничаващи пряко или косвено упражняваната дейност, работодателят може със заповед да спре работата на предприятието, на част от него или на отделни работници или служители“.

Действащата редакция на алинея 2 урежда несъществуваща хипотеза, с която работата на предприятието или на част от него се преустановена със заповед на държавен орган. За работодателя се създава задължение да не допуска работниците или служителите до работните им места за периода, определен в заповедта. Със Заповед РД-01-124 от 13.03.2020 г. на министъра на здравеопазването не се преустановява работата на предприятията, а се преустановяват посещенията в редица обекти. Предложената редакция на чл. 120в отразява действителната ситуация.

1.1.2. В ПЗР ЗМДВИП, § 4., т. 3, буква „а“:

Ал. 2 на чл. 138а да бъде изменена и допълнена, както следва:

„(2) В предприятието, в част от него или за отделни работници или служители работодателят може да установи за целия период на обявено извънредно положение или за част от този период непълно работно време за работниците и служителите, които работят на пълно работно време.“

Предложената редакция позволява гъвкавост на работодателя при установяване на непълно работно време, съобразно реалната си необходимост.

1.1.3. В ПЗР ЗМДВИП, § 4., т. 4:

Алинея 1 на чл. 173а да бъде изменена и допълнена, както следва:

Думите „със заповед на работодателя или със заповед на държавен орган“ да бъдат заличени, а думата „преустановена“ да бъде заменена с думата „спряна“ и текстът да придобие следната редакция:

„(1) Когато поради обявено извънредно положение е спряна работата на предприятието, на част от предприятието или на отделни работници и служители, работодателят има право да предостави платения годишен отпуск на работника или служителя и без негово съгласие, включително на работник или служител, който не е придобил 8 месеца трудов стаж.“

1.1.4. В ПЗР ЗМДВИП §4., т. 5:

А. Заглавието да бъде изменено, както следва:

„Обезщетение при спиране на работата и при установено непълно работно време при обявено извънредно положение“

Б. Текстът на чл. 267а да бъде изменен, както следва:

„Чл. 267а. (1) За времето на спиране на работата в случаите по чл. 120в, както и при установяване на непълно работно време от работодателя по чл. 138а, ал. 2 от Кодекса на труда, работникът или служителят има право на парично обезщетение по реда на §6 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. Периодът на спиране на работа се зачита за трудов стаж.

(2) При въвеждане на непълно работно време от работодателя по чл. 138а, ал. 2 от Кодекса на труда размерът на паричното обезщетение се определя пропорционално на неотработеното време.“

1.1.5. В ПЗР ЗМДВИП §5:

Добавя се нова т. 2 със следното съдържание:

В чл. 9 ал. 2 се добавя нова т. 6:

„т. 6. през което лицето е получавало парично обезщетение по чл. 267а КТ.“

Досегашната т. 2 става т. 3.

С предлаганото изменение се предвижда периодът на получаване на обезщетение по реда на чл. 267а да се зачита за осигурителен стаж, без да се дължи внасяне на осигурителни вноски.

1.1.6. В ПЗР ЗМДВИП § 6:

Текстът да придобие следната редакция:

§6. (1) По време на действието на този закон, но за срок не по-дълъг от три месеца, Националният осигурителен институт превежда парично обезщетение в размер на 60 на сто от размера на осигурителния доход за месец януари 2020 г. на лица, осигурени по чл. 4, ал. 1, т. 1 от Кодекса за социално осигуряване от осигурители, отговарящи на критерии, определени с акт на Министерския съвет. Средствата се превеждат по банков път на съответните осигурени лица в срок до 5 работни дни въз основа на предоставена от Агенцията по заетостта писмена информация.

(2) Средствата, превеждани по реда на ал. 1, са за сметка на фонд „Безработица“ на държавното обществено осигуряване.

(3) Осигурителите по ал. 1 подават до Агенция по заетостта информация за лицата, попадащи в режима по чл. 120в или 267а по ред и условия, определени в акт на Министерския съвет.

1.1.7. Да се създаде точка в ПЗР ЗМДВИП със следното съдържание:

„Дължимите обезщетения на осигурените лица, посочени в заявленията, подадени по реда на § 6. от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., преди влизане в сила на този закон, се изплащат по реда на този закон.“

С предложението текст се уреждат случаите на вече подадените заявления.

Мотиви: Отстраняване на същностни дефекти в Закона, транспонирани и в ПМС-55, които работят в посока, обратна на желаната – вместо да способстват за запазване на работните места чрез разумно компенсирание, тези норми правят запазването на заетостта невъзможно или неизгодно, разпореждайки работникът да получи брутно си трудово възнаграждение (т.е. цялото си възнаграждение) за времето, през което не полага труд. При това положение предприятието има много повече мотиви да освободи работника, за когото е забранено или не може да осигури работа, отколкото да заплаща на същия работник пълно възнаграждение срещу никакъв труд и при никакви приходи за предприятието. И тогава обезщетението за безработица в същия месечен размер се поема напълно от държавата, при това за по-дълъг период (до една година), държавата се лишава от приходи от осигуровки и данък, работникът губи работа и се създава предпоставка за включването му в сивия сектор в последствие, вместо той да бъде запазен в заетост с по-малък нетен разход от държавата.

Мярката 60/0 е доказала пригодността си в ЕС като добра европейска практика (Германия). Тя освобождава предприятията от задължението да доплащат до 100% от загубения доход и да внасят осигуровки върху неизработени доходи. Тази мярка подкрепя реално заетостта и доходите на хората в предприятията – както напълно, така и частично прекратили дейността си или преминали на непълно работно време.

Въвеждането на подобна мярка ще предостави реална подкрепа на предприятията, които не разполагат със значителни финансови резерви да запазят работните места и по този начин ще преодолее основен порок на сега действащата мярка – така наречената 60 на 40. Тя, освен че е невярна като съотношение на подкрепата (реалното нетно съотношение в нетния доход на работника е 38 на 62), има за резултат това, че неработещите живеят по-добре от работещите си колеги защото:

- а) получават същата заплата;
- б) имат по-малко разходи;
- в) имат повече свободно време;
- г) изразходват по-малко енергия;
- д) изложени са на по-малко рискове.

Не намерихме друг такъв пример никъде по света.

Такова плащане се явява доход, който замества неизработения и следователно недължим трудов доход на работника или служител, във времето през което той не полага труд. Поради това АИКБ предлага да се прилага именно моделът 60/0, който е значително по-справедлив и следователно – ще бъде по-добре възприет и широкоприложим и за работодателите, и за работниците, които работят. Това в крайна сметка ще доведе до по-ефективно използване на предвидените средства, респективно – до запазване на по-голям брой работни места. Трябва да се посочи, че предложеното, платимо от държавата плащане от 60% е силно занижено спрямо много страни в ЕС и ОИСР – като Австрия (90%, 85%, 80%), Великобритания (80%), Швейцария (80%), Словакия (80%), Дания (75%), Латвия (75%), Канада (75%), Кипър (70%) и т.н.

Държавата широко прокламира, че предоставя държавна помощ, но на практика плащанията са част от дължимите помощи за настъпването на риска „безработица“, които тя ще трябва да плати на същите работници, ако бъдат съкратени. Само че ще дължи тези помощи за безработица за срок до 12 месеца, а не за 3 месеца, какъвто е срокът на компенсация при извънредното положение, и няма да получи обратно близо 3/5 от сумата под формата на данък и осигуровки. Т.е. държавата иска да „икономиса“ на гърба на останалите да работят и плащат данъци в тези тежки условия работници.

На практика финансирането ще бъде насочено основно към предприятия, имащи значителни финансови резерви, а малките и средни предприятия, в който са заети ¾ от работещите българи, нямащи финансови средства, за да доплатят до нетното възнаграждение на работника (че и осигуровки върху тях), на практика няма да могат да участват в мярката. 344 000 фирми имат спестявания до 1000 лв., а това са именно малките компании с до няколко служители. **Първите**

резултати потвърждават тезата – заявिलите желание да ползват мярката предприятия са под 1 (един) %, а вече регистрираните безработни са в пъти повече от тези, които разчитат на подкрепата, за да запазят работата си. Мярката ще бъде провал. И вместо да се търсят аргументи защо този провал е успех, по-добре да се коригира навреме по примера на другите държави от ЕС и ОИСР.

Така вложеният за финансиране на мярката обществен ресурс няма да постигне целта си, а именно да бъдат запазени работните места, държавата ще понесе големи загуби веднага (обезщетения за безработни) и много по-големи загуби в средносрочен план (непроизведен БВП и несъбрани данъци).

Ето защо АИКБ предлага в рамките на същия ресурс, след преработване, схемата да стане 60/0.

1.2. Допълнение на Постановление № 162 на МС от 2016 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014 – 2020 г.

Текстът на чл. 8а да приеме следната редакция:

„Чл. 8а С мотивирано решение ръководителят на управляващият орган може да прекрати открита процедура чрез подбор при обявено извънредно положение или когато е настъпило бедствие, съгласно Закона за защита при бедствия с цел осигуряване на финансиране съобразно необходимостта от мерки и за преодоляване на настъпилите последици, с изключение на процедури, по които има вече сключени договори с бенефициенти търговски дружества, земеделски производители и организации с нестопанска цел“.

Мотиви: Привеждане на текста в съответствие с действащото в момента законодателство, като се има предвид, че измененият текст на ПМС предвижда ръководителят на УО еднолично да може да прекратява процедури. Такова прекратяване не може да стане без предварително одобрение/съгласуване с Комитета за наблюдение (КН) на съответната оперативна програма, защото прекратяването на процедура и нейното сваляне от Индикативната работна програма и от Оперативната програма въобще е по същество изменение на програмата, което подлежи на одобрение от КН (съгласно разписаните от закона правомощия на този орган). Следва да се има предвид също, че приетият Закон за извънредното положение не дава подобна възможност, като в чл. 21 се посочва единствено, че „До отмяната на извънредното положение управляващите органи на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове имат право да изменят едностранно договори за безвъзмездна финансова помощ съобразно необходимостта от мерки при криза“, но не и да прекратяват.

2. Мерки от общ характер

2.1. Прекратяване на задължението за заплащане на ТБО и данък сгради за затворени обекти и предприятия за периода, за който те са прекратили дейността си.

Мотиви: При прекратена дейност не се генерират отпадъци, респективно намаляват разходите за сметосъбиране, сметоизвозване и третиране. Поради това, както и поради невъзможността да генерират приходи в следствие на прекратената дейност, обекти и предприятия, намиращи се в подобно положение, следва да бъдат освободени от задължението за заплащане на ТБО. Мотив в тази посока е и спазването на принципа „замърсителят плаща“, въведен в българското законодателство чрез Закона за местните данъци и такси (Чл. 67., ал. 1 и 4). Аргумент в същата посока е и че таксата битови отпадъци трябва да е разходоориентирана, т.е. да е равна на разходите, които местната власт прави за извършване на дейността. Когато няма отпадъци, не трябва да има и извършена дейност, не трябва да има и направени разходи, не трябва да се дължи и такса.

По аналогия – те не ползват и услуги от общините, така че освобождаването от задължение следва да се разпростре и по отношение на редуцирането на дължимия данък сгради. Освобождаването от тези плащания при липса на дейност се обвързва с липсата на приходи, което, ако не подпомогне, то със сигурност няма влоши финансовото състояние на предприятията, което само по себе си е реално облекчение.

2.2. Извънредна еднократна безвъзмездна помощ от 1 000 лева за самонаети, микропредприятия с до 9 заети включително, за т. нар. независими работещи.

Мотиви: Правителството вече обяви подпомагането на артисти в размер на три месечни минимални работни заплати и осигуровките върху тях. Считаме, че в същата степен са засегнати и всички самонаети лица и микропредприятия и предлагаме същата мярка да бъде разпростряна и към тях. Затова АИКБ предлага тази мярка като същинско подпомагане на много хора, които иначе са притиснати в значителна степен от липсата на доходи поради ограничителните мерки. Подобни мерки са въведени в Гърция, Хърватия, Италия и други европейски страни. Подобна мярка представлява и изпълнение на конституционно задължение на държавата (чл. 48 и 51 от КРБ).

Тази мярка ще даде непосредствена, пряка, бърза и навременна помощ на голяма група хора, които ще могат да получат парична средства в момент, в който са лишени от възможността да извършват трудова или стопанска дейност. За микропредприятията (до 9 заети лица) тази помощ ще даде възможност да се включат в мярката за запазване на заетостта. Ще доведе и до намаляване на междуфирмената задължнялост, като в резултат на мултипликационния ефект тя може да намалее с няколко милиарда лева.

Не на последно място – голяма част от средствата, вложени в предложената мярка, ще се върнат в държавния и общинските бюджети чрез плащане на преки и косвени данъци. Стимулираното чрез мярката потребление отново ще мултиплицира полза за бюджета и икономиката като цяло. Подобна мярка се предлага и в САЩ, Канада, Япония и други страни от ОИСР.

Финансови измерения на мярката: (Методологията на изчисленията е дадена изцяло в Приложение № 1.)

Разчетите са дадени в три сценария – оптимистичен, умерен и песимистичен във връзка с прогнозата за броя предприятия, които ще останат да работят в деня на вдигане на извънредното положение (наричан за краткост Деня „Д“). Методологията на прогнозиране и пълните данни по трите прогнози са дадени в Приложение № 1.

Оптимистична прогноза:

Общ брой микрофирми с наети между 0 и 9 души: 317 834 броя

Общо брой НЕработещи фирми към деня „Д“: 170 995 броя (53,8 %)

Необходими средства за еднократно подпомагане при оптимистичен сценарий:

170 995 000 лева

Умерена прогноза:

Общ брой микрофирми с наети между 0 и 9 души: 317 834 броя

Общо брой НЕработещи фирми към деня „Д“: 243 354 броя (76,6 %)

Необходими средства за еднократно подпомагане при умерен сценарий:

243 354 000 лева

Песимистична прогноза:

Общ брой микрофирми с наети между 0 и 9 души: 317 834 броя

Общо брой НЕработещи фирми към деня „Д“: 277 798 броя (87,40 %)

Необходими средства за еднократно подпомагане при умерен сценарий:

277 798 000 лева.

2.3. Експресно подпомагане (финансово или материално) за санитарно-хигиенни мероприятия и осигуряване на лични предпазни средства и дезинфектанти според броя на заетите на трудов договор преди обявяването на извънредното положение.

Мотиви: След като държавата въвежда задължения за ползване на определени консумативи и препарати, то следва да осигури с такива задължените лица, а не да прехвърля разхода за тяхна сметка. Това е задължение на държавата, произтичащо от чл. 52 от КРБ. Аргумент в същата посока е и ограниченото и дори липсващо предлагане в търговската мрежа на отделни артикули, както и нарасналите им цени.

2.4. Още отсега да започне разработване на програма за излизане от кризата, като се набелязват мерките, които ще трябва да се прилагат СЛЕД вдигането на извънредното положение.

Мотиви: Отмяната на въведеното извънредно положение ще преустанови действието на мерките, въведени със Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с Решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. и допълващото го Постановление на Министерски съвет 55 от 30 март 2020 г. за определяне на условията и реда за изплащане на компенсации на работодатели с цел запазване на заетостта на работниците и служителите при извънредното положение. В този момент може би ще е отминала или поне ще е отслабнала кризата с COVID-19, но икономическите последици и безпрецедентната икономическа криза ще бъдат в разгара си. Именно сега е моментът да започне разработване на програма за излизане от икономическата криза, като се набелязват мерките, които ще трябва да се прилагат СЛЕД вдигането на извънредното положение. Поне ориентировъчно да се планират необходимите финансови и други ресурси за осъществяване на програмата. Обезателно да се заделят финансови ресурси за нуждите на експресните статистически изследвания, които да дадат картина с по-висока точност за щетите, нанесени от кризата на предприятията към датата на вдигане на извънредното положение, за да може в спешен порядък да се актуализират мерките в програмата за излизане от кризата, както и техният мащаб.

3. Мерки в сферата на насърчаване на туризма

3.1. Облекчено издаване на визи на основните групи туристи – като например руски и турски, при пристигането им в България, на място.

Мотиви: Туризмът вероятно ще отчете най-тежкия и сериозен спад в дейността и приходите от всички икономически дейности, затова и мерките за подпомагането трябва да са сред най-значимите. Облекченият достъп на чужди туристи е такава мярка, но далеч недостатъчна, просто необходима. Ясно е, че делът на туризма в БВП заедно със съпътстващите го дейности няма да е както досега (~ 12 %), но трябва да се направи необходимото спадът да е поне контролируем. Това е мярка, която цели поне частичното спасяване на очертаващия се катастрофален летен туристически сезон. Също така трябва да отчетем, че благодарение на навременните ограничителни и други мерки, наложени от Националния оперативен щаб и от българското правителство, до момента България е слабо засегната от разпространението на COVID-19 в сравнение с държавите, явяващи се преки конкуренти в туризма – Турция и Гърция. Тази възможност за привличане на намаляващия брой туристи, които ще предприемат пътувания и почивки, трябва да бъде използвана и трябва да бъдат създадени условия за бързото им приемане и обслужване.

3.2. Разрешаване на дейността на малки семейни хотели и ресторанти при стриктно спазване на отстоянията и изискванията за безопасност.

Мотиви: Кризата с коронавируса няма да бъде окончателно преборена до момента на отмяна на извънредното положение в България. Много вероятно е до откриването на лечение или ваксина за COVID-19 да има предпазливост и въздържание от потребление на туристически услуги. Въпреки това трябва да бъде намерен начин за нормализиране на трудовия и социалния живот на хората, така че те, освен да могат да се върнат на работните си места, да полагат труд и да получават доходи, да имат възможност да почиват и да възстановяват работната си сила, като ползват услугите на ресторанти и хотели, естествено при стриктно спазване на санитарно-хигиенните изисквания и условията за дистанциране. Освен предложенията по предходната точка, тази мярка отчита обстоятелството, че туристическият бизнес и свързаните с него съпътстващи дейности е единствен източник на приходи на десетки хиляди семейства.

3.3. След нормализирането на ситуацията да се проведе масирана маркетингова кампания за представяне на страната като туристическа дестинация. Да се потърсят и въведат механизми за насърчаване на българите да пътуват вътре в страната.

Мотиви: Мотивите към предложения 2.1 и 2.2 се отнасят и за това предложение.

3.4. Да се осигурят средства за дължимите наеми за неработещи обекти (там, където наемодател са държавата и общините, те да се откажат от наема за срока на извънредното положение).

Мотиви: Освобождаването от тези плащания при липса на дейност се обвързва с липсата на приходи, което ще облекчи допълнително финансовото състояние на фирмите, преустановили дейност. Столична община вече предлага въвеждането на подобна мярка.

3.5. Допълване на възможност за предоставяне на „ВАУЧЕРИ ЗА ЗДРАВНА ПРЕВЕНЦИЯ“ от страна на работодателите към служители чрез промяна на Наредба № 7 от 2003 г. на Министерство на финансите за условията и реда за издаване и отнемане на разрешение за извършване на дейност като оператор на ваучери за храна. (Стойност – 720 лв.)

за един човек (на постоянен трудов договор) за една календарна година. Срок за използване на ваучера по предназначение – 7 дни (минимум срок на престой в хотел). Дестинация: България – във всички сертифицирани по Наредба 04-14 от 9 октомври 2019 г. на Министерство на туризма и Министерство на здравеопазването центрове – медикъл/СПА, СПА, уелнес и таласо.

Мотиви: Преки ползи за ИКОНОМИКАТА на държавата от въвеждане на ваучери за здравна превенция (здравна почивка):

- Ще допринесат за развитието на вътрешния туризъм и преоткриването на България като любима дестинация за почивка;
- Ще имат значително финансово въздействие върху консолидирания държавен бюджет както в краткосрочен, така и в дългосрочен план. Най-съществено въздействие се очаква върху разширяване на капацитета за настаняване чрез инвестиции в сферата на туризма. А възстановяването на една такава инвестиция се прогнозира за срок от две години – годината на издаване на календарен ваучер и непосредствено следващата;
- Ще окажат значително влияние в развитието на туризма по региони, както и развитието на местната икономика;
- Ще създадат нови работни места в сектор туризъм;
- Ще увеличат наличните средства за инвестиции и разработване на нови услуги в сектор туризъм;
- Ще допринесат за значителен ръст в различни икономически сектори – производство на храни, търговия с храни, транспорт и др.;
- Ще насърчат работодателите да наемат служители на трудови договори, за да се възползват от данъчните предимства, предоставящи ваучерите за здравна превенция (здравна почивка);
- Ще насърчат инвеститорите в сектор туризъм да декларират приходите си, чрез включването им в мрежовата принадлежност на системата за ваучери, съответно да декларират сумите за използваните при тях ваучери за здравна превенция (здравна почивка), съответно да заплащат данъци върху тях.

Пряк ефект върху ЗДРАВЕТО на работещото население от въвеждане на ваучери за здравна превенция (здравна почивка):

- Повишаване работоспособността на служителите;
- Ежегодното провеждане на комплексно климато- и балнеолечение при някои хронични заболявания на вътрешните органи води до разреждане на обострянията им и съответно до намаляване на хоспитализациите на пациентите;
- Подобряване здравния статус на населението – оттам увеличаване продължителността на живота.

4. Мерки за осигуряване на безпрепятственото движение на стоки и товари

4.1. Въвеждане на електронни товарителници.

Мотиви: България е ратифицирала Допълнителния протокол към Конвенция CMR относно електронната товарителница (влязъл в сила на 05.06.2011 г.), с което на практика са поставени основите за нейното приложение на територията на страната. Използването на електронната пред хартиената товарителница води до пестене на време, по-добра отчетност, по-добър контрол от страна на държавните органи, има екологичен ефект и води до подобрене в междуфирмената задължнялост и би имало и ефект по отношение ограничаването на хартиения документооборот, разглеждан като потенциален преносител на вируса COVID-19 между всички участници в подготовката, изпълнението, приключването и контролирането на дадена транспортна операция.

4.2. За времето на кризата с COVID-19 логистичните бази да се разглеждат като обекти от критичната инфраструктура на страната, по смисъла на дефиницията, съдържаща се в §1, т. 15 от Допълнителните разпоредби на Закона за защита при бедствия.

Мотиви: Логистичните бази са от важно значение за поддържането на обществени функции като икономическото и социалното благосъстояние, осигурявани чрез дейността на тези бази, чието нарушаване или унищожаване би имало значителни негативни последици за Република България в резултат на невъзможността да се запазят тези функции. По смисъла на §1, т. 15 от Допълнителните разпоредби на Закона за защита при бедствия „критична инфраструктура“ е система или части от нея, които са от основно значение за поддържането на жизненоважни обществени функции, здравето, безопасността, сигурността, икономическото или социалното благосъстояние на населението и чието нарушаване или унищожаване би имало значителни негативни последици за Република България в резултат на невъзможността да се запазят тези функции. Видно е, че нормалното функциониране на логистичните бази е ключово за снабдяването със стоки, което е жизненоважно за осъществяване на веригата на доставки с всички произтичащи последици от евентуалното ѝ прекъсване. Подобно решение може да се разглежда като логично продължение на обособените на ниво ЕС и в нашата страна „зелени коридори“ за придвижване на стоки.

5. Мерки за подкрепа на допълващите образователни дейности

Преразглеждане на Приложението към чл. 2, ал. 1, т. 2 на ПМС 55 от 30.03.2020 г. с цел включване на частните фирми в сектора на други/помощни дейности в образованието (код 85.4, 85.5 и 85.6), в частност – центрове за професионално обучение; детски центрове; занимални; школи; спортни, културни и артистични дейности с деца и младежи и др.

Мотиви: В настоящото постановление гореизброените са изключени от достъп за кандидатстване по мярката 60/40, тъй като попадат в сектор Образование, макар и да са спрени със заповед на Министъра на здравеопазването от 13.03.2020 г., т. 4., която постановява преустановяване на “всякакви групови форми на дейност и работа с деца и ученици, извън системата на предучилищното и училищното образование, които се организират и провеждат от физически и юридически лица, независимо от правно-организационната им форма”.

Настоящата формулировка поставя всички доставчици на допълващи образователни услуги, които не получават държавна субсидия, в неравнопоставено положение и е предпоставка за съкращаване на много работни места и фалиране на малкия бизнес.

6. Мерки за подкрепа на фиска

6.1. Замразяване на заплатите в публичния сектор на равнището на 2019 г.

6.2. Редуциране на публични разходи, свързани с покупки на вносни стоки, които не са свързани с COVID – 19.

Приложения: Съгласно текста.

Приложение 1.

Прогнози за размера на щетите, които биха били нанесени на общинските бюджети за цялата страна в случай на опростяване на данък недвижими имоти и на такса „Битови отпадъци“ на предприятията, които изпитват затруднения, поради кризата от пандемията на COVID-19

Данни за средната събираемост на данъка върху недвижимите имоти, на данъка върху превозните средства и на осредненото равнище на събираемост на двата местни данъка в Р. България за 2015, 2016, 2017, 2018, и 2019 г. в %

Година	Данък недвижими имоти – средно равнище на събираемост	Данък превозни средства – средно равнище на събираемост	Осреднено равнище на събираемост по чл. 130а, ал. 1, т. 6, от ЗПФ
Средно за РБ – 2019	74,78 %	70,93 %	72,85 %
Средно за РБ – 2018	72,05 %	70,77 %	71,4 %
Средно за РБ – 2017	72,26 %	69,14 %	70,70 %
Средно за РБ – 2016	73,43 %	69,58 %	71,51 %
Средно за РБ – 2015	68,32 %	63,40 %	65,86 %

Източник: Анализ на данните в края на четвъртото тримесечие на 2019 година, спрямо края на 2018 година за финансовото състояние на общините и на общините със съгласувани планове за финансово оздравяване на основание на член 130е, ал. 4 във връзка с член 130 ж от Закона за публичните финанси (ЗПФ), стр. 5, <https://www.minfin.bg/bg/810>

Кайнарджа – 48,6 %

Цар Калоян – 51,0 %

Макреш – 52,6 %

Ружинци – 53,2 %

Бойчиновци – 53,8 %

С цел подпомагане на общинските администрации и увеличаване на събираемостта на местни данъци и такси от страна на Министерството на финансите (МФ) се реализират редица услуги, предоставяни безвъзмездно на общините [1].

Данни за събираемостта на данъка върху недвижимите имоти, на данъка върху превозните средства и на осредненото равнище на събираемост на двата местни данъка за 2019 г. в %

Община	Събираемост на данъка върху недвижимите имоти в %	Събираемост на данъка върху превозните средства в %	Осреднено равнище на събираемост на двата данъка за 2019 г. в %
Благоевград	81,80 %	65,59 %	73,70 %
Бургас	82,07 %	76,09 %	79,08 %
Варна	82,96 %	74,28 %	78,62 %
Велико Търново	84,43 %	78,39 %	81,41 %
Видин	61,86 %	53,61 %	57,74 %
Враца	71,56 %	66,60 %	69,08 %
Габрово	84,08 %	79,51 %	81,80 %
Добрич	77,11 %	64,91 %	71,01 %
Кърджали	81,81 %	72,86 %	77,33 %
Кюстендил	73,43 %	60,18 %	66,81 %

Ловеч	66,65 %	72,50 %	69,57 %
Монтана	75,46 %	65,23 %	70,35 %
Пазарджик	79,56 %	72,78 %	76,17 %
Перник	75,61 %	72,01 %	73,81 %
Плевен	77,63 %	69,73 %	73,68 %
Пловдив	78,76 %	71,42 %	75,09 %
Разград	78,21 %	64,33 %	71,27 %
Русе	80,83 %	58,91 %	69,87 %
Силистра	83,50 %	51,53 %	67,52 %
Сливен	78,76 %	71,81 %	75,28 %
Смолян	76,82 %	75,47 %	76,14 %
София – Столична	72,88 %	76,30 %	74,59 %
Стара Загора	81,66 %	77,85 %	79,75 %
Търговище	81,99 %	69,92 %	75,95 %
Хасково	80,85 %	72,71 %	76,78 %
Шумен	77,97 %	72,10 %	75,03 %
Ямбол	79,47 %	71,93 %	75,70 %
Средно за РБ	74,78 %	70,93 %	72,85 %

Източник: Финансови данни за общини по член 130г, ал.2, от ЗПФ, към края на 2018 и към края на 2019 година, както и данни във връзка с член 130в, ал. 1 от ЗПФ, <https://www.minfin.bg/bg/810>

От таблицата се виждат две неща.

Едното е, че има определена несъбираемост на данъка върху недвижимите имоти.

Средната събираемост за страната по данни на Министерството на финансите е 74,78 %, тоест средната НЕсъбираемост за Република България е 25,22 %.

За София НЕсъбираемостта е $100 - 72,88 = 27,12$ %. За Пловдив е $100 - 78,76 = 21,24$ %. И така нататък.

По-горе са представени таблични данни за областните градове, които са и най-индустриализирани и би трябвало да се предполага, че ако се освободят закъсалите предприятия в тях от данък върху недвижимия имот за даден период, то в тези общини ще се очакват най-големи загуби за общинските бюджети.

От табличните данни се вижда, че в областните градове събираемостта на данъка върху недвижимите имоти варира между максималната събираемост от 84,43 % (за Велико Търново) до минималната събираемост от 61,86 % (за Видин).

Тоест НЕсъбираемостта на данъка върху недвижимите имоти в областните центрове варира между 15,57 % и 38,14 %.

Първото заключение е, че когато общините претендират, че бюджетите им ще бъдат ощетени, те НЕ могат да претендират за тези НЕсъбираемости от данъка върху недвижимите имоти – средно за страната 25,22 %, а за областните, индустриализирани градове – в интервала от 15,57 % до 38,14 %.

Трябва да се подчертае, че тази несъбираемост е устойчива през годините и общините не бележат особени успехи в постигане на по-голяма събираемост.

Събираемостта на данъка върху недвижимите имоти варира в интервала 68,32 % и 74,78 %, като съответно НЕсъбираемостта е между 31,68 % и 25,22 %.

Събираемостта на данъка върху превозните средства варира между 63,40 % и 70,93 %, като съответно НЕсъбираемостта е между 36,6 % и 29,07 %.

Осредненото равнище на събираемост на двата местни данъка варира между 65,86 % и 72,85 %, като съответно НЕсъбираемостта е между 34,14 % и 27,15 %.

Също така, трябва да се подчертае, че данните биха били още по-негативни, ако не беше относително по-успешната 2019 година.

Второто нещо, което се констатира е, че когато става дума за местни данъци, общините имат голяма несъбираемост на данъка върху моторните превозни средства. Събираемостта на тези местни данъци за 2019 година, средно за Република България е 70,93 %. Тоест тази събираемост е по-ниска от събираемостта на данъка върху недвижимите имоти. Странното е, че това е така, въпреки МАСИРАНАТА подкрепа, получавана от държавата. (По въпроса – вижте бележката под черта малко по-горе).

Средната НЕсъбираемост на данъка върху моторните превозни средства за 2019 година у нас възлиза на $100 - 70,93 = 29,07$ %.

За областните центрове – индустриализираните градове, събираемостта на данъка върху моторните превозни средства варира в интервала от 51,53 % (за Сливен) до 79,51 % (за Габрово). **Тоест НЕсъбираемостта на данъка върху моторните превозни средства варира между 48,47 % и 20,49 %.**

Тази на места драстична несъбираемост на данъка върху моторните превозни средства всъщност е един резерв на общинските бюджети. В условията на криза, при положение, че има отлагане на плащането и на други данъци, общинските администрации биха могли да положат усилия да постигнат по-висока събираемост на тези данъци, още повече, че както вече стана дума, тук те имат тоталната подкрепа на държавата (най-вече в лицето на МВР, както и на Нотариалната камара).

За съжаление, не разполагаме с данни за пропорцията при данъка върху недвижимите имоти между сборовете от жилищни имоти и от недвижими имоти с индустриално, производствено или логистично предназначение.

Но изрично трябва да се има пред вид, че ако закъсалите предприятия бъдат временно освободени от данък върху недвижимите имоти, загубите на общинските бюджети няма да бъдат в размер на целия „данък сгради“.

Те дори няма да бъдат в целия размер на данъка, който се събира от „индустрия – производство – логистика“, защото колкото и песимистични да са нашите прогнози за броя на предприятията, които ще работят към деня „Д“ (деня на вдигането на извънредното положение), все пак няма да сме свидетели на пълно затваряне на икономиката.

Тук трябва да се подчертае, че ако мерките на правителството за защита на работните места бяха по-ефективни (не 23/77, а 60/0), тогава повече предприятия щяха да продължат работа и частичното опрощаване на данъка върху недвижимите имоти щеше да се иска за по-малък сграден фонд.

Дял на общинските приходи в БВП, на общинските бюджети в КДБ, на общинските данъчни приходи към всички данъчни приходи и дял на общинските капиталови разходи към всички публични разходи в Р. България за периода 2008 – 2018 г.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Дял на общинските приходи в БВП	0,07	0,07	0,06	0,05	0,05	0,05	0,06	0,05	0,05	0,05	0,06
Дял на общинските бюджети в КДБ	0,2	0,19	0,16	0,16	0,15	0,15	0,15	0,13	0,16	0,16	0,19
Дял на общинските данъчни приходи към всички данъчни приходи	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Дял на общинските капиталови разходи към всички публични капиталови разходи	0,33	0,37	0,37	0,34	0,31	0,28	0,34	0,56	0,25	0,27	0,3

БВП – брутен вътрешен продукт;

КДБ – консолидиран държавен бюджет;

Източник: Интернет платформа за местни финанси, Макропоказатели, Дял на местните власти в България,

[http://www.namrb.obuchi-se.org/norway/bg-bg/mac1.aspx?Type1=%d0%9c%d0%90%d0%9a%d0%a0%d0%9e%d0%9f%d0%9e%d0%9a%d0%90%d0%97%d0%90%d0%a2%d0%95%d0%9b%d0%98&Type2=%d0%9c%d0%b0%d0%ba%d1%80%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%ba%d0%b0%d0%b7%d0%b0%d1%82%d0%b5%d0%bb%d0%b8&ColumnName=%d0%94%d1%8f%d0%bb+%d0%bd%d0%b0+%d0%bc%d0%b5%d1%81%d1%82%d0%bd%d0%b8%d1%82%d0%b5+%d0%b2%d0%bb%d0%b0%d1%81%d1%82%d0%b8+%d0%b7%d0%b0+%d0%91%d1%8a%d0%bb%d0%b3%d0%b0%d1%80%d0%b8%d1%8f+\(%25\)&ColumnValue=3](http://www.namrb.obuchi-se.org/norway/bg-bg/mac1.aspx?Type1=%d0%9c%d0%90%d0%9a%d0%a0%d0%9e%d0%9f%d0%9e%d0%9a%d0%90%d0%97%d0%90%d0%a2%d0%95%d0%9b%d0%98&Type2=%d0%9c%d0%b0%d0%ba%d1%80%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%ba%d0%b0%d0%b7%d0%b0%d1%82%d0%b5%d0%bb%d0%b8&ColumnName=%d0%94%d1%8f%d0%bb+%d0%bd%d0%b0+%d0%bc%d0%b5%d1%81%d1%82%d0%bd%d0%b8%d1%82%d0%b5+%d0%b2%d0%bb%d0%b0%d1%81%d1%82%d0%b8+%d0%b7%d0%b0+%d0%91%d1%8a%d0%bb%d0%b3%d0%b0%d1%80%d0%b8%d1%8f+(%25)&ColumnValue=3)

Сравнение на дела на общинските приходи в БВП, на общинските бюджети в КДБ, на общинските данъчни приходи към всички данъчни приходи и дял на общинските капиталови разходи към всички публични разходи между Р. България и средното за ЕС за 2018 г.

РБ	–	ЕС	–
2018		2018	

Дял на общинските приходи в БВП	0,06	0,12
Дял на общинските бюджети в КДБ	0,19	0,24
Дял на общинските данъчни приходи към всички данъчни приходи	0,03	0,15
Дял на общинските капиталови разходи към всички публични капиталови разходи	0,3	0,12

БВП – брутен вътрешен продукт;

КДБ – консолидиран държавен бюджет;

Източник: Интернет платформа за местни финанси, Макропоказатели, Дял на местните власти в България,

<http://www.namrb.obuchi-se.org/norway/bg->

[bg-mac1.aspx?Type1=%d0%9c%d0%90%d0%9a%d0%a0%d0%9e%d0%9f%d0%9e%d0%9a%d0%90%d0%97%d0%90%d0%a2%d0%95%d0%9b%d0%98&Type2=%d0%9c%d0%b0%d0%ba%d1%80%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%ba%d0%b0%d0%b7%d0%b0%d1%82%d0%b5%d0%bb%d0%b8&ColumnName=%d0%94%d1%8f%d0%bb+%d0%bd%d0%b0+%d0%bc%d0%b5%d1%81%d1%82%d0%bd%d0%b8%d1%82%d0%b5+%d0%b2%d0%bb%d0%b0%d1%81%d1%82%d0%b8+%d0%b7%d0%b0+%d0%91%d1%8a%d0%b%d0%b3%d0%b0%d1%80%d0%b8%d1%8f+\(%25\)&ColumnValue=3](http://www.namrb.obuchi-se.org/norway/bg-mac1.aspx?Type1=%d0%9c%d0%90%d0%9a%d0%a0%d0%9e%d0%9f%d0%9e%d0%9a%d0%90%d0%97%d0%90%d0%a2%d0%95%d0%9b%d0%98&Type2=%d0%9c%d0%b0%d0%ba%d1%80%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%ba%d0%b0%d0%b7%d0%b0%d1%82%d0%b5%d0%bb%d0%b8&ColumnName=%d0%94%d1%8f%d0%bb+%d0%bd%d0%b0+%d0%bc%d0%b5%d1%81%d1%82%d0%bd%d0%b8%d1%82%d0%b5+%d0%b2%d0%bb%d0%b0%d1%81%d1%82%d0%b8+%d0%b7%d0%b0+%d0%91%d1%8a%d0%b%d0%b3%d0%b0%d1%80%d0%b8%d1%8f+(%25)&ColumnValue=3)

Според последните сравними данни на Евростат, приходите на местните власти в България възлизат на едва 6,0 % от БВП през 2018 г., което два пъти по-ниска стойност от средната за ЕС – 12,0% (За 2017 година, средната за ЕС е била 15,4%.)

Българските общини продължават да се намират в много силна зависимост от трансферите от централната власт, които формират близо 2/3 от всички техни приходи.

Наличните канали за осигуряване на собствени средства (основно от имуществени данъци) представляват твърде ограничено фискално пространство. Налага се да се съгласим с мнението на редица изследователи на местните данъци в България, че „с много малко изключения (големи градове, курортни общини и общини с големи концесии), общинските бюджети по никакъв начин не отразяват случващото се в местната икономика” [2].

От друга страна обаче, местните данъци, в частност – данъкът върху недвижимите имоти са реална тежест за предприятията. Дадено НЕработещо предприятие е затруднено с извършването на всякакви възможни плащания, така че прекратяването на задължението му за заплащане на Данъка върху недвижимите имоти („данък сгради”), както и на такса „Битови отпадъци” (ТБО), за периода за който предприятието е прекратило дейността си ще бъде реална помощ за него. Едновременно с това, спирането на тези приходи за общината НЯМА да е от фатален характер за общинския бюджет.

Данни за собствените приходи на общините от данъка върху недвижимите имоти, групирани по области, за периода 2015 – 2018 г. в лева.

Област	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Благоевград	8 652 750	8 447 617	6 728 153	6 608 148	6 216 942	6 013 667
Бургас	37 834 186	36 020 403	31 148 706	26 379 843	24 978 164	26 261 183
Варна	38 757 606	38 341 331	37 055 972	33 267 687	31 347 716	31 560 328
Вел. Търново	8 607 849	8 728 833	8 138 849	7 684 418	7 280 488	7 096 391
Видин	1 381 389	1 436 476	1 355 400	1 298 139	1 286 602	1 241 218
Враца	4 474 886	4 359 530	3 449 779	2 970 827	2 833 404	2 828 082
Габрово	3 301 619	3 210 297	3 128 472	2 355 906	2 291 081	2 288 642
Добрич	5 614 955	5 252 326	4 760 485	4 513 413	4 821 377	4 640 519
Кърджали	2 202 323	3 070 797	2 571 129	2 504 169	2 209 662	2 191 051
Кюстендил	2 101 708	1 984 049	1 924 330	1 888 898	1 836 627	1 807 467
Ловеч	3 326 613	3 470 922	3 544 762	3 243 803	2 901 774	2 987 794
Монтана	2 349 176	2 261 605	2 150 687	2 081 722	2 194 266	2 077 394
Пазарджик	5 013 744	5 028 136	4 811 062	4 418 188	4 284 886	4 143 044
Перник	4 101 306	4 097 646	3 989 199	4 257 473	4 064 812	3 555 128
Плевен	9 898 829	9 639 697	9 750 223	9 141 475	8 971 661	7 277 435
Пловдив	29 659 356	28 133 609	27 660 233	24 054 528	24 818 818	22 397 508
Разград	2 128 534	2 074 318	2 050 811	2 028 204	1 994 052	1 998 158
Русе	8 060 586	8 009 977	5 564 435	5 106 758	5 050 714	4 843 918
Силистра	1 537 802	1 402 520	1 343 465	1 298 886	1 289 654	1 352 215
Сливен	7 384 306	7 954 888	7 623 804	4 591 773	4 542 833	3 962 930

Смолян		3 062 588	3 110 129	2 772 529	2 460 716	2 395 398	2 256 392
София Стол.	–	106 291 739	102 078 881	101 480 250	95 349 175	90 140 151	87 297 085
София област	–	8 458 711	8 178 898	7 049 595	6 861 358	6 512 204	6 426 361
Стара Загора		10 209 178	10 298 834	9 929 745	9 852 007	10 506 310	9 653 659
Търговище		2 138 560	2 073 348	2 006 949	2 103 886	1 880 769	1 683 047
Хасково		6 587 162	6 405 134	6 519 503	5 788 944	5 816 356	5 710 235
Шумен		4 298 307	4 456 577	4 459 600	3 645 557	3 549 603	3 534 779
Ямбол		3 329 433	3 254 800	2 923 566	2 665 823	2 664 050	2 340 676
Общо за РБ		330 765 201	322 781 578	305 891 693	278 421 724	268 680 374	259 426 306

Източник: Интернет платформа за местни финанси, Приходи, Собствени приходи, § 13-01 Данък върху недвижимите имоти, <http://www.namrb.obuchi-se.org/norway/bg-bg/inc1.aspx?Type1=%d0%9f%d0%a0%d0%98%d0%a5%d0%9e%d0%94%d0%98&Type2=%d0%a1%d0%be%d0%b1%d1%81%d1%82%d0%b2%d0%b5%d0%bd%d0%b8+%d0%bf%d1%80%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%b4%d0%b8&ColumnName=%c2%a7+13-01+%d0%94%d0%b0%d0%bd%d1%8a%d0%ba+%d0%b2%d1%8a%d1%80%d1%85%d1%83+%d0%bd%d0%b5%d0%b4%d0%b2%d0%b8%d0%b6%d0%b8%d0%bc%d0%b8%d1%82%d0%b5+%d0%b8%d0%bc%d0%be%d1%82%d0%b8&ColumnValue=R1301>

Данни за собствените приходи на общините от данъка върху недвижимите имоти, дадени по групи в зависимост от броя жители, за 2018 г. в лева.

Група	Граница брой жители	Приходи в лева за цяла година	Осреднено в лева за три месеца	Осреднено в лева за четири месеца	Осреднено в лева за пет месеца
1. група	до 5 хил ж.	3 382 509	845627	1127503	1409379
2. група	5-10 хил.ж.	17 287 880	4321970	5762626	7203283
3. група	10-20 хил.ж.	25 811 632	6452908	8603877	10754846
4. група	20-30 хил.ж.	27 333 158	6833290	9111053	11388815
5. група	30-50 хил.ж.	19 551 928	4887982	6517309	8146637
6. група	50-75 хил. ж.	12 607 243	3151811	4202414	5253018
7. група	75-100 хил.ж.	20 691 528	5172882	6897176	8621470
8. група	100 – 160 хил.ж.	29 955 456	7488864	9985152	12481440
9. група	160 – 500 хил.ж.	67 852 128	16963032	22617376	28271720
10. група	София	106 291 739	26572935	35430580	44288225
Всичко:	–	330 765 201	82691300	110255067	137818834

Източник: Интернет платформа за местни финанси, Приходи, Собствени приходи, § 13-01 Данък върху недвижимите имоти, <http://www.namrb.obuchi-se.org/norway/bg-bg/inc1.aspx?Type1=%d0%9f%d0%a0%d0%98%d0%a5%d0%9e%d0%94%d0%98&Type2=%d0%a1%d0%be%d0%b1%d1%81%d1%82%d0%b2%d0%b5%d0%bd%d0%b8+%d0%bf%d1%80%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%b4%d0%b8&ColumnName=%c2%a7+13-01+%d0%94%d0%b0%d0%bd%d1%8a%d0%ba+%d0%b2%d1%8a%d1%80%d1%85%d1%83+%d0%bd%d0%b5%d0%b4%d0%b2%d0%b8%d0%b6%d0%b8%d0%bc%d0%b8%d1%82%d0%b5+%d0%b8%d0%bc%d0%be%d1%82%d0%b8&ColumnValue=R1301>

Посочените в горната таблица осреднени данни за собствените приходи на общините от данъка върху недвижимите имоти, дадени по групи в зависимост от броя жители, за 2018 г. за три, четири и пет месеца, на практика представляват горната граница на загубата на общинските бюджети, в зависимост от продължителността на извънредното положение.

Това е свръхпесимистичната прогноза за загубите на общинските бюджети, ако държавата реши да се откаже от пълния размер на данъка върху недвижимите имоти за срока на извънредното положение (три, четири или пет месеца).

Тук обаче трябва да се отбележи, че според направеното предложение за освобождаване на закъсалите предприятия от данък върху недвижимите имоти (и от такса „Битови отпадъци“) не се предвижда изобщо жилищният фонд да се освобождава от „данък сгради“. Това означава, че от прогнозата трябва да се изключат изцяло данъците, които се плащат за жилищата.

Освен това трябва да се отчете факта, че няма как всички предприятия да бъдат затворени, за да се възползват от неплащане на данък сгради (и такса „Битови отпадъци“) за периода на извънредното положение.

АИКБ има своя прогноза за дела на предприятията по сектори и общо за страната, които ще продължат да работят към деня на вдигане на извънредното положение. Тя е изложена в долните две таблици.

В първата таблица са дадени достоверни статистически данни за структурата на предприятията по сектори, в зависимост от броя на заетите в тях лица.

Във втората таблица е дадена прогнозата, колко предприятия по сектори ще продължават да работят към деня на вдигане на извънредното положение.

Брой предприятия по сектори и по групи според броя на заетите в тях лица за 2018 г.

Сектори по КИД-2008	Общо	0-9	10-19	20-49	50-249	250+
Добивна промишленост	338	218	43	34	31	12
Преработваща промишленост	31486	24006	2850	2666	1679	285
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	1698	1565	60	29	26	18
Доставяне на води; канализационни услуги; управление на отпадъци и възстановяване	787	533	70	81	65	38
Строителство	20539	17349	1620	1018	517	35
Търговия; ремонт на автомобили и мотоцикл.	142028	134261	4502	2367	818	80
Транспорт, складиране и пощи	23321	21212	1153	633	272	51
Хотелиерство и ресторантьорство	27182	24156	1742	935	328	21
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	14321	13081	548	427	220	45
Операции с недвижими имоти	23316	22774	354	Конф.	Конф.	5
Професионални дейности и научни изследвания	46091	44793	815	343	123	17
Административни и спомагателни дейности	11749	10490	507	423	258	71
Ремонт на компютърна техника, на лични и домакински вещи	3432	3396	25	Конф.	Конф.	няма

Източник: Числата от изходните данни в таблицата са цитирани по данните на НСИ за 2018 година – последната, за която има готова разбивка на броя на предприятията по сектори и групи в зависимост от броя на заетите в едно предприятие:

<https://www.nsi.bg/bg/content/7697/%D0%B1%D1%80%D0%BE%D0%B9-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%8F%D1%82%D0%B8%D1%8F%D1%82%D0%B0>

Прогноза колко предприятия по сектори ще продължават да работят към деня на вдигане на извънредното положение

Сектори по КИД-2008	Общо	Умерена %	Брой	Песимист %	Брой
Добивна промишленост	338	25 %	85	16 %	53
Преработваща промишленост	31486	33 %	10495	15 %	4723
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	1698	38 %	645	17 %	290
Доставяне на води; канализационни услуги; управление на отпадъци и възстановяване	787	49 %	387	34 %	270
Строителство	20539	17 %	3490	8 %	1643
Търговия; ремонт на автомобили и мотоцикл.	142028	15 %	21300	9 %	12780
Транспорт, складиране и пощи	23321	55 %	12826	40 %	9328
Хотелиерство и ресторантьорство	27182	0 %	0	0 %	0

Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	14321	24 %	3437	8 %	1146
Операции с недвижими имоти	23316	18 %	4197	9 %	2098
Професионални дейности и научни изследвания	46091	46 %	21200	21 %	9679
Административни и спомагателни дейности	11749	25 %	2937	11 %	1292
Ремонт на компютърна техника, на лични и домакински вещи	3432	30 %	1029	10 %	343
	346288	23,69 %	82028	12,60 %	43645

От дадените в горната таблица „умерен“ и „песимистичен“ сценарий може да се приеме, че ВЪЗМОЖНО НАЙ-ОБЩО казано, броят на предприятията, които ще продължат да работят към деня на вдигане на извънредното положение (**който условно наричаме Деня „Д“**), при по-скептично отношение към нещата е някъде между 12% и 24%. Към тях прибавяме и „оптимистичния“ сценарий, който е изчислен по-просто:

Общият брой предприятия, минус спрените със заповед на изпълнителната власт, разделен на две:

$(346288 - 27182) : 2 = 159553$ все още работещи предприятия. Излиза, че според оптимистичния сценарий 46 % от предприятията ще останат на крака в края на извънредното положение.

Така че, имаме три сценария с три стойности:

„Оптимистичен“ – 46% работещи предприятия в Деня „Д“; **Загубени са 54%.**

„Умерен“ – 23,69% работещи предприятия в Деня „Д“; **Загубени са 76,31%.**

„Песимистичен“ – 12,60% работещи предприятия; **Загубени са 87,4%.**

Ще направим оценка на предполагаемите загуби на данък върху недвижимите имоти за тези три сценария на оцеляване на фирмите в страната, както и за трите хипотези за продължителност на извънредното положение – три, четири и пет месеца.

Отчитане на загубите на база на предприятията, които ще спрат работа до края на извънредното положение, на база на пълния обем на данъка върху недвижимите имоти за три, четири и пет месеца

	Загуби от данък върху недвижимите имоти в лева за три месеца	Загуби от данък върху недвижимите имоти в лева за четири месеца	Загуби от данък върху недвижимите имоти в лева за пет месеца
Осреднени приходи от данък върху недвижимите имоти за предполагаемата продължителност на извънредното положение	82691300	110255067	137818834
„Оптимистичен“ – 54%	44653302	59537736	74422170
„Умерен“ – 76,31%	63101731	84135642	105169552
„Песимистичен“ – 87,4%	72272196	96362929	120453661

На база на прогнозата за дела на предприятията по сектори и общо за страната, които ще продължат да работят към деня на вдигане на извънредното положение и на приетите три хипотези за продължителността на извънредното положение получихме деветте числа от горната таблица, които представляват отчитане на загубите от опростен „данък сгради“ за цялата страна, без да се отчита съотношението между данъка върху сградите от индустрията, производството и логистиката и общия обем на данъка върху недвижимите имоти.

По-долу вече отчитаме и въпросното съотношение, като сме разгледали три хипотези: че съотношението на данъка върху сградите от индустрията, производството и логистиката и общия обем на данъка върху недвижимите имоти е:

1 към 10;

1,5 към десет;

2 към десет.

По-горе беше подчертано, че, за съжаление, не разполагаме с данни за пропорцията при данъка върху недвижимите имоти между сборовете от жилищни имоти и от недвижими имоти с индустриално, производствено или логистично предназначение. Получаването на точни данни би могло да бъде обект на много сериозно изследване, за което сега нямаме нито ресурси, нито технически средства, нито най-вече време.

Затова разглеждаме формулираните по-горе три възможни очаквания за размера на пропорцията.

Оценка на предполагаемите загуби от данък върху недвижимите имоти на база на предприятията, които ще спрат работа до края на извънредното положение и на база на отчитане на пропорцията между данъка, дължим за сградите на промишлените предприятия и пълния обем на данъка върху недвижимите имоти за три, четири и пет месеца

	Загуби от данък върху недвижимите имоти в лева за три месеца	Загуби от данък върху недвижимите имоти в лева за четири месеца	Загуби от данък върху недвижимите имоти в лева за пет месеца
Осреднени приходи от данък върху недвижимите имоти за предполагаемата продължителност на извънредното положение	82691300	110255067	137818834
„Оптимистичен” – 54%	44653302	59537736	74422170
1 към 10	4465330	5953774	7442217
1,5 към 10	6697995	8930661	11163326
2 към 10	8930660	11907548	14884434
„Умерен” – 76,31%	63101731	84135642	105169552
1 към 10	6310173	8413564	10516955
1,5 към 10	9465260	12620346	15775433
2 към 10	12620346	16827128	21033910
„Песимистичен” – 87,4%	72272196	96362929	120453661
1 към 10	7227220	9636293	12045366
1,5 към 10	10840830	14454440	18068049
2 към 10	14454440	19272586	24090732

Вижда се, че максималният размер на прогнозните щети, които биха понесли общинските бюджети за цялата страна, при най-неблагоприятно стечение на обстоятелствата (песимистичен сценарий за оцеляването на фирмите, петмесечно извънредно положение и най-голям дял на промишлените сгради), възлиза на 24090732 лева.

Дори само при облекчаване на един от показателите – четири вместо петмесечно извънредно положение размерът на загубите спада драстично на 19272586 лева.

Заключението е, че колкото и условности да има в направената финансова оценка, опрощаването на данък недвижими имоти за предприятията със затруднения за периода на извънредното положение е ИЗПЪЛНИМА мисия.

Аналогичен подход може да бъде приложен и при изчисляването на щетите, които биха понесли общинските бюджети в страната като цяло, ако на предприятията със затруднения бъде опростена такса „битови отпадъци” за срока на протичането на извънредното положение.

Работим със същите сценарии за оцеляване на фирмите, със същите хипотези за продължителността на срока на извънредното положение и със същите пропорции между промишлените и жилищните сгради, от които се събират битовите отпадъци. (Тук се извиняваме за абсолютно неуместното използване на термина „битови отпадъци” за промишлените, производствените и логистичните предприятия, но така е по закон).

Оценка на предполагаемите загуби от такса „Битови отпадъци” на база на предприятията, които ще спрат работа до края на извънредното положение и на база на отчитане на пропорцията между таксата, дължима за сградите на промишлените предприятия и пълния обем на таксата върху недвижимите имоти за три, четири и пет месеца

	Загуби от такса „Битови отпадъци” в лева за три месеца	Загуби от такса „Битови отпадъци” в лева за четири месеца	Загуби от такса „Битови отпадъци” в лева за пет месеца
Осреднени приходи от такса „Битови отпадъци” за предполагаемата продължителност на извънредното положение	147703200	196937600	246172001
„Оптимистичен” – 54%	79759728	106346304	132932880

1 към 10	7975973	10634630	13293288
1,5 към 10	11963959	15951946	19939932
2 към 10	15951946	21269260	26586576
„Умерен“ – 76,31%	112712312	150283084	187853854
1 към 10	11271231	15028308	18785385
1,5 към 10	16906847	22542462	28178078
2 към 10	22542462	30056616	37570770
„Песимистичен“ – 87,4%	129092596	172123464	215154329
1 към 10	12909260	17212346	21515433
1,5 към 10	19363890	25818519	32273149
2 към 10	25818520	34424692	43030866

Вижда се, че максималният размер на прогнозните щети, които биха понесли общинските бюджети за цялата страна, при най-неблагоприятно стечение на обстоятелствата (песимистичен сценарий за оцеляването на фирмите, петмесечно извънредно положение и най-голям дял на промишлените сгради), възлиза на **43030866** лева.

Дори само при облекчаване на един от показателите – четири вместо петмесечно извънредно положение, размерът на загубите спада драстично на **34424692** лева.

Заключението е, че колкото и условности да има в направената финансова оценка, опрощаването на такса „Битови отпадъци“ за предприятията със затруднения за периода на извънредното положение също е ИЗПЪЛНИМА мисия.

Финансови разчети за мярката „Извънредна еднократна безвъзмездна помощ от 1 000 лева за самонаети, микропредприятия с до 9 заети включително, за т. нар. независими работещи“.

Брой на микро-предприятията по сектори и по групи – УМЕРЕНА прогноза за броя на работещите и броя на спрелите към деня на вдигане на извънредното положение

Сектори по КИД-2008	0-9	Умерена %	Работещи	Неработещи
Добивна промишленост	218	25 %	54	164
Преработваща промишленост	24006	33 %	7922	16084
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	1565	38 %	144	1421
Доставяне на води; канализационни услуги; управление на отпадъци и възстановяване	533	49 %	261	272
Строителство	17349	17 %	2949	14400
Търговия; ремонт на автомобили и мотоцикл.	134261	15 %	20139	114122
Транспорт, складиране и пощи	21212	55 %	11667	9545
Хотелиерство и ресторантьорство	24156	0 %	0	24156
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	13081	24 %	3139	9942
Операции с недвижими имоти	22774	18 %	4099	18675
Професионални дейности и научни изследвания	44793	46 %	20465	24328
Административни и спомагателни дейности	10490	25 %	2623	7867
Ремонт на компютърна техника, на лични и домакински вещи	3396	30 %	1018	2378
	317834			243354

Брой на микро-предприятията по сектори и по групи – ПЕСИМИСТИЧНА прогноза за броя на работещите и броя на спрелите към деня на вдигане на извънредното положение

Сектори по КИД-2008	0-9	Песимист %	Работещи	Неработещи
----------------------------	------------	-------------------	-----------------	-------------------

Добивна промишленост	218	16 %	35	183
Преработваща промишленост	24006	15 %	3601	20405
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	1565	17 %	266	1299
Доставяне на води; канализационни услуги; управление на отпадъци и възстановяване	533	34 %	181	352
Строителство	17349	8 %	1388	15961
Търговия; ремонт на автомобили и мотоцикл.	134261	9 %	12083	122178
Транспорт, складиране и пощи	21212	40 %	8485	12727
Хотелиерство и ресторантьорство	24156	0 %	0	24156
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	13081	8 %	1046	12035
Операции с недвижими имоти	22774	9 %	2050	20724
Професионални дейности и научни изследвания	44793	21 %	9407	35386
Административни и спомагателни дейности	10490	11 %	1154	9336
Ремонт на компютърна техника, на лични и домакински вещи	3396	10 %	340	3056
	317834		73036	277798

Оптимистична прогноза:

Общ брой микрофирми с наети между 0 и 9 души: 317834 броя

Общо брой НЕработещи фирми към деня „Д“: 170995 броя (53,8 %)

Необходими средства за еднократно подпомагане при оптимистичен сценарий:

170 995 000 лева

Умерена прогноза:

Общ брой микрофирми с наети между 0 и 9 души: 317834 броя

Общо брой НЕработещи фирми към деня „Д“: 243354 броя (76,6 %)

Необходими средства за еднократно подпомагане при умерен сценарий:

243 354 000 лева

Песимистична прогноза:

Общ брой микрофирми с наети между 0 и 9 души: 317834 броя

Общо брой НЕработещи фирми към деня „Д“: 277798 броя (87,40 %)

Необходими средства за еднократно подпомагане при умерен сценарий:

277 798 000 лева

[\[1\]](#) Ежедневно предоставяне на данни от регистъра на пътните превозни средства, поддържан от Министерство на вътрешните работи, на основание чл. 54 ал. 1 и ал. 2 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ);

Уеб услуга за проверка на ползвани данъчни облекчения за основно жилище от данъчен субект чрез валидация в предоставените от общините данни по чл. 5а от ЗМДТ;

Автоматизиран обмен на информация по чл. 60, ал. 6 от ЗМДТ между информационната система за електронно регистриране на извършените периодични прегледи на пътни превозни средства, поддържана от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията и системата за обмен на информация (СОИ), поддържана от МФ в изпълнение на чл. 5а от ЗМДТ. Услугата предоставя възможност за автоматизирана проверка за платен данък върху превозното средство, което е условие за редовност при извършване на периодични прегледи за техническа изправност;

Автоматизиран обмен на данни по чл. 50, ал. 2 от ЗМДТ между информационната система на нотариусите и системата за обмен на информация, поддържана от МФ в изпълнение на чл. 5а от ЗМДТ, при посредничеството на информационната система на Министерството на вътрешните работи. С услугата се дава възможност за автоматизирана проверка от нотариуса на платения данък върху превозното средство – предмет на сделката или действието, с което се придобиват, учредяват, изменят или прекратяват вещни права върху превозното средство;

Автоматизиран обмен на информация по чл. 61с от ЗМДТ между Единната система за туристическа информация (ЕСТИ) и системите за администриране на местни данъци и такси в общините чрез посредничеството на Системата за обмен на информация, поддържана от МФ, относно броя на предоставените нощувки от местата за настаняване в конкретна община;

Електронно подаване в портала на Националната агенция за приходите на декларациите за данък върху превозните средства по чл. 54, ал. 4 от ЗМДТ.

[2] Алексиев, Явор, Местните данъци продължават да се увеличават, 20. 07. 2018 г., ИПИ, Преглед на стопанската политика, <https://ime.bg/bg/articles/mestnite-danyci-prodyljavat-da-se-uveljavat/>, Според автора, ниският дял на собствените приходи на общините създава дори безпокойства, че съществува реална НЕвъзможност за осъществяване на местни политики, дори при наличие на обществен и политически консенсус на местно ниво, което би могло дори да обезсмисли демократичния изборен процес на някои места.

[Financebg.com](https://www.financebg.com)

✓ Бизнесът иска програми за излизане от кризата

До няколко седмици Фонд на фондовете ще предостави нов гаранционен продукт от 170 млн. лева гаранции на банките, като се очаква в следващата една година те да обезпечат портфейл от 850 млн. лева кредити в подкрепа на фирми, стартъпи, социални групи, фондове за градска среда. Бизнесът иска програми за излизане от кризата, информира [dnes.bg](https://www.dnes.bg).

Тази гаранционна схема е специално създадена, за да отговори на ликвидните нужди на малките и средни предприятия в момента на криза. Това ще са предимно оборотни средства, предоставени под формата на дългосрочни кредити за срок до 10 години.

Друга мярка в помощ на бизнеса е вече придобилата популярност като 60/40.

„В други страни има 70-80% заплащане, но не и 100%, което е сборът от 60+40. Забелязах мнения при синдикатите, които не се различават от нашите. Важно е и как ще се подготвим, за да започнем работа след кризисните месеци“. Това каза за „Денят ON AIR“ зам.-председателят на АИКБ Никола Зикатанов.

По думите му трябва да се разработят програми за излизане от кризата. Бизнесът иска програми за излизане от кризата.

Застрахователи с положителен финансов резултат за изминалата ...

„Искаме разрешаване дейността на малки хотели при стриктно спазване на изискванията. Логистичните бази трябва да се дефинират като критична инфраструктура“, коментира той за Bulgaria ON AIR.

„Бизнесът е различен, според сектори, както и състоянието на предприятията. Ако някой може да отговори на въпроса колко ще продължи пандемията... аз не мога. Ние искаме в този определен бюджет да има преформатиране на средствата и това да става правилно. Немалко от освободените работници нямат право на обезщетение“, посочи още зам.-председателят на АИКБ.

Важни обществено-икономически и политически теми

[БНР](#)

✓ Фон дер Лайен: България прояви силна воля и не затвори църквите, сега хората имат нужда от вяра

Председателят на ЕК поздрави българите за Великден

Председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен поздрави българите с най-светлия християнски празник Възкресение Христово в телефонен разговор с премиера Бойко Борисов.

„Българското правителство прояви силна воля и не затвори църквите в момент, в който хората имат нужда от вяра и надежда“, заяви председателят на ЕК.

Тя изтъкна още, че българите, посетили храмовете за Великден, са били дисциплинирани и са следвали препоръките за социална дистанция.

По време на разговора Борисов и Фон дер Лайен обсъдиха планове и възможностите на Европейския съюз за излизане от кризата, свързана с пандемията от Covid-19.

Двамата разговаряха и за разработването на конкретни мерки за бързо възстановяване на икономиките на страните от общността.

„В тази ситуация е нужно ЕС да покаже единство. Сигурен съм, че, както винаги, ще намерим ефективно решение на проблемите и заедно ще успеем да преодолеем в кратки срокове последиците от забавянето на икономическите процеси и растежа в страните“, заяви министър-председателят Борисов.

Премиерът информира председателя на Европейската комисия и за намеренията на България да ускори действията си за кандидатстване за чакалната на еврозоната.

Борисов изтъкна пред Фон дер Лайен постиженията на страната ни в процеса по подготовката ни и конкретните стъпки и усилия, които правителството, банковият сектор и надзорът в страната ни реализират съвместно.

✓ Започва пробно електронно преброяване на населението

Националният статистически институт започва пробно преброяване на населението. За целта от днес се открива и специален колцентър, където гражданите от цялата страна ще могат да задават своите въпроси по преброителната карта. Телефонът ще поема по 40 обаждания едновременно.

От днес хората от цялата страна ще могат да се преброят пробно по електронен път. Тестването на системата от възможно най-голям брой потребители ще помогне на НСИ за провеждането на същинското преброяване през януари 2021 г.

Пробното преброяване ще продължи 10 дни - до 30 април, като всеки може да се регистрира на електронния адрес - <https://census2021.bg>, да преброи жилището, в което живее, и своето домакинство. Регистрацията се извършва с ЕГН, номер и дата на издаване на валиден български документ за самоличност. Същевременно експерти ще отговарят на въпросите на гражданите и на специално разкрит за целта телефон - 02/9078430.

Телефонната линия ще работи от 8 до 20 ч. всеки ден, включително през празничните и почивни дни.

✓ **Подготвя се заповедта за възобновяване на детските и женските консултации**

"Утре ще бъде подготвено писмото и заповедта за стартирането на детските и женските консултации и най-вече за възобновяване на изпълнението на националния имунизационен календар, като това ще става в определен ден, в който се прави само това и няма други пациенти при общопрактикуващия лекар", заяви д-р Ангел Кунчев на редовния брифинг на Националния оперативен щаб.

"Дали детето е здраво, или не, се преценява от личния лекар на база на клиничните симптоми. Ако то няма никакви клинични симптоми, не е необходимо да се прави нищо повече", посочи още Кунчев в отговор на въпрос необходимо ли е детето да бъде тествано за Covid-19, за да бъде имунизирано и допълни:

"Виждате какъв е процентът на децата, особено в ниските възрасти при положителните. Както навсякъде по света той е изключително нисък".

✓ **Германия отваря по-малки магазини и някои училища**

Германия се готви за нова фаза в борбата с коронавирусната епидемия, като днес някои предприятия ще получат разрешение да се върнат към работа след едномесечно прекъсване, предаде ДПА.

Отварят врати малки и средни магазини, с площ по-малко от 800 кв.м., макар че 16-те провинции имат различни правила за връщането към работа.

Разрешение да подновят работа ще получат и автокъщи, продавачи на велосипеди и книжарници. В някои провинции в този списък са и зоопарковете.

Училищата ще отворят врати за по-възрастните ученици, които се явяват или готвят за изпити, в Саксония, Берлин и Бранденбург. Други провинции се готвят да отворят училищата по-късно тази седмица или в началото на май. Продължава дебатът за грижите за по-малките деца. Очаква се днес да се състои заседание на работна група, която да обсъди постепенното подновяване на работата на яслите и детските градини в страната.

✓ **Европа се нуждае от поне още 500 млрд. евро за икономическото възстановяване**

Европа ще се нуждае от поне още 500 милиарда евро от институциите на Европейския съюз, освен вече договореният пакет от половин трилион, за да финансира икономическото възстановяване след пандемията от коронавирус, заяви ръководителят на Европейският механизъм за стабилност (ЕМС, или фонда ESM).

В интервю за италианския вестник Corriere della Sera, публикувано в неделя, управляващият директор на Европейския механизъм за стабилност Клаус Реглинг заяви, че най-лесният начин да се организират такива средства е чрез Европейската комисия и бюджетът на ЕС.

"Бих казал, че за втората фаза ще ни трябват поне още 500 милиарда евро от европейските институции, но сумата може да бъде и повече", отбеляза Реглинг пред италианското издание, съобщава Ройтерс.

"За целта трябва да обсъждаме непредубедено нови финансови инструменти, но също така да използваме съществуващите институции, включително по-специално Комисията и бюджетът на ЕС, защото това е по-лесно. Преосмислянето на европейските средства може да извърви дълъг път при запазването на Европейския съюз заедно", допълни той.

Министрите на финансите на Европейския съюз се договориха на 9-и април за спасителни финансови мрежи на обща стойност 540 млрд. евро за държавите, компаниите и работещите.

Те също така се съгласиха, че еврозоната, за която МВФ прогнозира, че ще изпадне през тази година в дълбока рецесия заради пандемията (спад на БВП със 7,5%), ще се нуждае от средства за възстановяване, но имаха различни идеи за това до колко това е необходимо и как да се съберат самите средства.

Агенция Ройтерс напомня, че лидерите на ЕС трябва да обсъдят това на видеоконференция на 23 април. Идеята, около която може да възникне компромис, вероятно ще включва заеми на Европейската комисия от пазара срещу гаранции за сигурността на дългосрочния бюджет на ЕС и привличането на допълнителни средства за постигане на по-голям ефект.

[БНТ](#)

✓ **Пламен Грозданов: Трябва по-справедливо разпределяне на печалбата между производител и търговец**

Зеленчукпроизводителите понасят голям удар в момента, заяви изпълнителният директор на съюза "Произведено в България" Пламен Грозданов в "Денят започва с Георги Любенов". Проблемът е свързан с това, че борсите не работят, второ - кооперативните пазари не работят и това наистина създава проблем. Това е стока, която бързо се разваля.

Пламен Грозданов, изпълнителен директор на съюз "Произведено в България": Има и един друг проблем. Нашите производители нямат хладилни складове, за да може продукцията да издържи поне няколко дни, но това е свързано със

стар въпрос, който отдавна не се решава в нашата страна, защото сдружаването, кооперирането все още е едва ли не мръсна дума. Това е огромна грешка във фермерската област.

В другите европейски държави кооперациите са в основата на фермерското производство и там съществува една система на хоризонтално - вертикално коопериране, което значително улеснява фермерите. Първо, в преговорите им с големите търговци, второ с обработката на своята продукция, уточни Грозданов.

Това, че се заговори отново за българските стоки, за защитата на българските потребители е добре. Доколко мярката ще допринесе за рязко вдигане на българското производство се съмнявам, каза още Грозданов.

Пламен Грозданов, изпълнителен директор на съюз "Произведено в България": Ние сега имаме доста български продукти на рафтовете на големите търговски вериги. Нашите притеснения са свързани по-скоро с начина, по който се развиват отношенията между българските производители и доставчици на големите търговски вериги. Ние отдавна водим разговори на тази тема. Преди 5-6 години ние подехме една инициатива за промяна на Закона за защита на конкуренцията. Искахме да въведем понятието "злоупотреба с пазарна сила". Не стигнахме до това. Стигнахме до "злоупотреба с преговорна сила".

Все още обаче в отношенията между големите търговски вериги и българските производители и доставчици има много нерешени проблеми. До голяма степен нещата стават така, както кажат веригите, коментира Грозданов.

Пламен Грозданов, изпълнителен директор на съюз "Произведено в България": Малко са възможностите на производителите да защитят своите интереси. Някои от търговските вериги, да не кажа повечето, след като постигнат договореност с производителите всяка година искат т.нар. "подобряване на условията". Това е между 1,5 - 3% всяка година нови отстъпки. Ако работите 4-5 години с една верига за по 1, 5 -2% стават 20% отстъпки. И когато си отстъпил веднъж 20-25%, се получава една 40% отстъпка от цената, която предлага българският производител.

Големият проблем, според Грозданов, е договорката за цената на българските продукти между производителя и големите търговски вериги.

Пламен Грозданов, изпълнителен директор на съюз "Произведено в България": Като се сложи и надценката, която слага веригата и разгледате как се разпределя - какво отива в джоба на търговеца и какво отива в джоба на производителя, се оказва, че разликата е огромна и е в полза на търговеца. Това е нещото, което ни притеснява. Трябва по-справедливо да се разпределя печалбата, за да може българският производител да инвестира в нова техника, да квалифицира кадри. Не може от крайната цена, която се взема от купувача, 65-70% да отива в търговските вериги, а останалата част в производителя.

✓ **Производители продават онлайн заради ограничителните мерки за търговия**

Агенцията по храните състави списък с български производители и преработвателни предприятия, които продават онлайн. Идеята е в помощ на потребителите, които могат да получат директна доставка на пресни български продукти по време на извънредното положение.

Българската агенция по безопасност на храните публикува списък с български производители и преработвателни предприятия, които продават онлайн продукцията си. Инициативата е в помощ на потребителите, които могат да получат директна доставка на пресни български продукти до адрес в условията на извънредно положение.

В списъка на Българската агенция по безопасност на храните могат да се включат всички производители и преработватели на мляко и месни продукти, регистрирани по Закона за храните. Комисия от агенцията проверява на място дали фирмата отговаря на изискванията за хигиена и безопасност на продуктите.

Д-р Чавдар Чавдаров - началник отдел "Контрол храни" към БАБХ- Пловдив: При вас ще дойде качествена, проверена стока, ние гарантираме за това. В момента правим бяло саламурено сирене от овче мляко, наше собствено производство. Виолета Крушкова е един от земеделските производители, одобрени да продават онлайн. Произвежда овче сирене, кашкавал и кисело мляко.

Виолета Крушкова- собственик на мандра: Поръчките стават във фейсбук, на лични съобщения. Иначе по куриерските фирми изпращаме - няма проблем.

От агенцията заявиха, че има силен интерес от страна на производителите, защото желаещите да се включат в списъка всеки изминал ден се увеличават.

Д-р Чавдар Чавдаров - началник отдел "Контрол храни" към БАБХ- Пловдив: Процесът е двустранен, от една страна, се отваря пазар за бизнес операторите, до клиенти, които тяхната продукция не би било възможно да достигне в сегашната ситуация, от друга страна, потребителите получават качествена храна, прясна и безопасна.

Все още поръчките не са много, разказва Виолета, но вярва, че покрай празниците хората ще ги търсят повече.

Виолета Крушкова - собственик на мандра: Поръчват най-много овче мляко, търсят сирене, което още не е готово, в момента зрее.

От БАБХ се надяват в условията на криза онлайн търговията да даде възможност на повече производители на реализират продукцията си навреме.

✓ **Остават в сила всички ограничителни мерки за влизане в София**

Натоварването на входовете на София към момента е слабо, очаква се в следобедните часове да се засили трафикът към столицата. Това съобщи началникът на СДВР старши комисар Георги Хаджиев в брифинг за актуалната ситуация по контролно-пропускателните пунктове на входа на столицата.

Пропускат се автомобили със специален режим на движение, както и такива, превозващи хора с нужда от здравна помощ, но само при представяне на необходимите документи към кое болнично заведение се транспортират, както и телефон за контакт на личен лекар.

Разрешено е влизането и излизането на територията на столицата от хората, които полагат труд, но от 6 до 8 и от 20 до 22 ч., съобщил комисар Хаджиев.

Той предупреди гражданите да бъдат изключително коректни, тъй като при представяне на декларация с неверни данни, се носи наказателна отговорност.

Комисар Хаджиев уточни, че всички ограничителни мерки за влизане в София остават в сила.

Редът за преминаване през КПП остава същият като в заповедта, влязла в сила от 00 ч на 17 април.

Вече има проверени декларации на преминаващи през КПП-та на София, като за 90 от тях е установено, че са с подадена невярна информация.

✓ **Бизнесът се пренастройва по време на пандемия**

Задължителният престой вкъщи може да бъде и възможност за бизнеса, обясняват експертите по иновативно мислене. От началото на въвеждането на извънредното положение у нас идеите за иновации са се увеличили в пъти.

Пазарът и потребителите няма да бъдат същите, не само у нас, но и в цял свят след социалната изолация и ограниченията в извънредно положение.

Леона Асланова, основател на "Иновейшън Стартър": Кризите са чудесна възможност за иновации, защото от една страна нещо, което се случва, неочаквано притиска хората да мислят, да мислят по-бързо, да мислят за нови неща, да се справят със ситуацията. От друга страна, наистина е занижено изискването за съвършенство на нещата, които прилагаме.

Повечето от новите продукти, които се предлагат, са свързани с борбата с коронавируса или с технологии, които да спомогнат за преодоляване на кризата. Сред примерите, които експертът дава, е създаването на робот за дезинфекция работещ с UVC светлина.

Леона Асланова, основател на "Иновейшън Стартър": Стартиращи компании със съвсем различен фокус сега правят предпазни шлемове, измислят се протеинови бонбони в помощ на спортистите и хората, които водят заседнал начин на живот и трябва да поддържат мускулите си.

Въпреки че държавата все още изостава във въвеждането на иновации, има сектори, които ще бъдат коренно различни.

Леона Асланова, основател на "Иновейшън Стартър": Това, че в момента сме затворени вкъщи, дава възможност най-накрая секторите, които са приоритетни, като образование и здравеопазване, да се дигитализират.

За първи път тази година и Академията за иновации, която учи студентите да мислят различно, ще бъде онлайн. Какво е най-важното обаче, за да може всяка фирма или човек да помисли от друг ъгъл и да създаде нещо ново.

Леона Асланова, основател на "Иновейшън Стартър": В криза има базови неща, едно от които е хората да не се предават, да не изпаднат в отчаяние, да виждат чашата наполовина пълна, не на половина празна.

И когато улиците са празни, времето да се използва за ремонти.

✓ **Илина Бисерова е новото лице на "Бизнес.БГ"**

Гледайте предаването "Бизнес.БГ" с Илина Бисерова, още тази сряда от 21:00 часа по БНТ1

Илина е позната на зрителите от "По света и у нас", където е водеща през последните три години. Тя е журналист от 14 години и последните десет са в БНТ, като репортер и водещ. Нейни теми са социалните, икономическите и финансовите. Илина Бисерова има предишен опит във в-к "Труд" и в Дарик радио - Варна, където е родена. Първите си стъпки прави в социална тематика, а малко по-късно започва да чете и да отразява икономически и финансови теми.

"В БНТ имах възможността да подготвям две рубрики - едната беше посветена на онези икономически новини, които остават извън новините. Стремях се да представям един по-задълбочен ъгъл върху темите, защото в новините не винаги остава време за такъв поглед. А втората рубрика бе с по-социална насоченост - "Твоите права" в защита на правата на хора, ошетенни след фалит на техните работодатели", казва за себе си Илина.

Тя е новото лице на "Бизнес.БГ", предаването, което търси по-задълбочена и аналитична гледна точка към случващото се в икономическия живот в България и по света. Изключително сериозно е застъпен образователният елемент с разясняване на основни събития и термини, така че да бъдат разбрани и от неспециалист. "Бизнес.БГ" представя интересни и поучителни истории от света на предприемачеството и стопанското управление. В предаването ще търсим отговори какво се случва с парите ни, как да инвестираме, как да управляваме кредитите и спестяванията си и как се постига финансова стабилност.

Гледайте "Бизнес.БГ" всяка сряда от 21 часа по БНТ1.

✓ **Ще ускори ли COVID-19 навлизането на роботите в ежедневието ни?**

Пандемията от коронавирус поставя много и различни въпроси, и един от тях е ще ускори ли COVID-19 замяната на хората с роботи. Ето и мнението на футуролозите.

Пепър вече е познат на клиентите на верига магазини в германския град Линдлар. Симпатичният хуманоид приканва хората да спазват необходимата дистанция.

Според футуролозите, все повече професии ще бъдат заменени от роботи, и коронавирусната инфекция значително ускорява процеса.

Само до преди няколко месеца за хората "човешкият елемент" беше много важен... с появата на COVID-19 и препоръките за ограничаване на физическите контакти, обаче ситуацията се промени.

Сега ще се търсят места, където има възможно най-малко хора, и няма значените дали става дума за бизнес или забавление, категорични са експертите.

Роботи вече трайно изместват хора от сферата на чистотата - машини чистят магазините на голяма търговска верига в САЩ. Все повече големи корпорации използват машини за мерене на температура и за доставка на дезинфектанти. Скоро след началото на пандемията в Ухан на много места започнаха да използват роботи за разнасяне на лекарства. Ситуацията се повтори и в Италия. Сега роботизирани ръце се използват в много лаборатории за изследване на коронавирусната инфекция.

Ефективността на роботите е безспорна - те нямат нужда от почивка, могат да работят 24 часа 7 дни в седмицата, не боледуват. А с оглед на хипотезите, че е възможно запазване на препоръките за физическа дистанция поне до 2021, машините са на път да се превърнат в неотменима част от ежедневието ни.

[В. Монитор](#)

✓ НСИ: Ако доходите не се увеличат няма да има пари за пенсии

Коефициентът на заместване на пазара на труда намалява. Влизат по-малко хора на трудоспособна възраст, а излизат повече пенсионери, каза заместник-председателят на Националния статистически институт (НСИ) Диана Янчева в ефира на Нова телевизия.

По думите ѝ, ако доходите не се увеличат, то може да се стигне до липса на пенсии.

Последните данни на НСИ сочат, че населението на България вече е под 7 млн. души. Броят намалява с по средно 40-50 хил. души на година. "Тенденцията не е от вчера, тя е от много години", каза Янчева. Причините са демографската криза, миграцията навън и ниската раждаемост. "Демографските тенденции са обратими - трудно се обръщат, но не е невъзможно", каза Янчева. Това може да се постигне със създаване на по-добри възможности за реализация на младите хора.

Заради пандемията преброяването тази година ще се осъществи с електронна преброителна карта. Тя бе пусната вчера в полунощ и ще е достъпна до 30 април, 24 ч. Не е ясно колко хора са се прибрали от чужбина, защото заради пандемията няма как анкетьори на НСИ да бъдат изпратени на граничните пунктове. Според Янчева към момента смъртността не е по-голяма спрямо миналата година. "Данните не са тревожни засега", успокои зам.-шефът на института, но изтъкна, че не са обработени всички смъртни актове.

✓ БАБХ хвана 586 кг негодни храни преди празниците

В хранителни вериги са установени продукти с изтекъл срок на годност преди празниците. Инспекторите са Българската агенция по безопасност на храните /БАБХ/ при проверки са намерили 586 килограма негодни храни предлагани в търговската мрежа. Всички те са насочени за унищожаване

Извънредни проверки на БАБХ текат в цялата страна. Те са във връзка с празниците – Великден и Гергьовден, както и заради пандемията от коронавирус. Под строго наблюдение са търговските обекти, складовата мрежа и производствените предприятия.

От началото на кризата БАБХ извършва засилени проверки върху търговията с храни. Разработени са и указания към бизнес операторите, с които те да прилагат мерките на Националния оперативен щаб. „При 4 000 проверки са констатирани несъответствия, по които са издадени 149 предписания и са съставени 30 акта“, информира Кремена Стоева от дирекция „Контрол по храните“ в БАБХ.

БАБХ контролира вноса на пресни плодове и зеленчуци. Под наблюдението на експертите са агнешкото месо и яйцата. „Установени са над 20 тона плодове и зеленчуци с наличие на пестициди, които са насочени за унищожаване“, припомни случая от преди десетина дни Стоева.

Експертът от дирекция „Контрол по храните“ в БАБХ посочи, че потребителите могат да бъдат спокойни, че всички храни в търговската мрежа са безопасни. „В тази връзка са засилените проверки на традиционните храни, пристигащи от трети страни или от вътреобщностната търговия. Взимат се проби от всички, влизащи в страната яйца. Към момента няма установени несъответствия по отношение наличие на яйца със салмонела или агнешко месо с отклонения“, успокои Кремена Стоева.

[Investor.bg](#)

✓ Борисов уведоми Фон дер Лайен, че България ще ускори кандидатстването за ERM II

Премиерът е изтъкнал пред ЕК постиженията на страната ни в процеса по подготовката ни и конкретните стъпки и усилия в тази посока

Председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен поздрави българите с най-светлия християнски празник Възкресение Христово в телефонен разговор с премиера Бойко Борисов. „Българското правителство прояви силна воля и не затвори църквите в момент, в който хората имат нужда от вяра и надежда“, заяви председателят на ЕК. Тя изтъкна още, че българите, посетили храмовете за Великден, са били дисциплинирани и са следвали препоръките за социална дистанция, съобщават от правителствената пресслужба.

По време на разговора Бойко Борисов и Урсула фон дер Лайен обсъдиха плановете и възможностите на Европейския съюз за излизане от кризата, свързана с пандемията от COVID-19. Двамата разговаряха и за разработването на конкретни мерки за бързо възстановяване на икономиките на страните от общността.

„В тази ситуация е нужно ЕС да покаже единство. Сигурен съм, че както винаги ще намерим ефективно решение на проблемите и заедно ще успеем да преодолеем в кратки срокове последиците от забавянето на икономическите процеси и растежа в страните“, заяви министър-председателят Борисов.

Премиерът информира председателя на Европейската комисия и за намеренията на България да ускори действията си за кандидатстване за чакалнята на еврозоната. Борисов изтъкна пред Лайен постиженията на страната ни в процеса по подготовката ни и конкретните стъпки и усилия, които правителството, банковият сектор и надзорът в страната ни реализират съвместно.

Припомняме, че на 10 април Борисов заяви, че страната ни ще кандидатства във валутно-курсовия механизъм ERM II, познат като "чакалнята" на еврозоната до края на този месец.

По думите му страната ни ще кандидатства заедно с Хърватия със спазване на всички критерии до този момент. „Ще бъдем приети и тогава ще ни разрешат суапови плащания и ще се закачим към основния „водопровод“ в ЕС“, каза премиерът.

Според Борисов настоящата криза е показала, че тези, които са в чакалнята и в еврозоната ще получат милиони, а другите ще теглят кредити. Той изрази увереност, че страната ни ще бъде приета.

Припомняме, че Investor.bg първи писа, че до момента страната ни не е поела нужните стъпки за отлагане на процедурата, въпреки че по-рано този месец управителят на БНБ Димитър Радев загатна в телевизионно интервю именно за такъв сценарий.

По информация на Investor.bg на 26 април изтича срокът, в който България трябва да изпрати до ЕЦБ официалните резултати от изпълнените препоръки, дадени от европейския банков регулатор на нашите кредитни институции след края на стрес тестовете. От това дали ЕЦБ ще сметне задачата за изпълнена, зависи дали кандидатстването на страната за влизане в ERM II ще премине на следваща фаза.

В края на март финансовият министър Владислав Горанов изрази увереност, че избухналата пандемия от коронавирус няма да сложи прът в пътя на България към ERM II и еврозоната. Той каза, че не очаква пътят на страната към еврозоната да бъде стопиран от кризата, макар че призна, че някои процеси може да бъдат забавени.

✓ Престъпността у нас е намаляла с до 25% през миналия месец

Тенденцията е валидна в целия свят благодарение на засилените ограничения за борба с коронавируса, казва Тихомир Безлов

България отчита спад в криминалната активност от 20-25% през миналия месец спрямо същия период на миналата година. Това е тенденция в световен мащаб предвид засилените ограничения заради борбата с коронавируса, коментира Тихомир Безлов, експерт сигурност в Център за изследване на демокрацията, в предаването Клуб Investor по Bloomberg TV Bulgaria.

"В Испания, Италия, като цяло в Югозападна Европа, обаче има много видове измами. Например, здравни и санитарни инспектори не спазват обещания за посещения и проверки. Отделно възникват измами с дефицитни медицински принадлежности. Големият проблем е какво ще се случва след извънредното положение", заяви Безлов.

Гостът подчерта, че от 2000 г. всяка година у нас се провежда виктимизационно проучване, чиято идея е да се направи алтернативна оценка на престъпността. По думите му част от престъпленията под различни форми обаче минават през полицейски филтър и не се отчита реалният им брой.

"Вероятно ще се увеличи натискът върху социалната система в България и ще има повече рискови лица след преодоляване на пандемията."

Тихомир Безлов посочи като проблем, че в Източна Европа няма достатъчно работна ръка заради това, че Западна Европа ѝ я отнема, водена от демографските си дефицити.

Експертът смята, че ако западноевропейските икономики започнат да се отварят, и ни

✓ За да преборим кризата с коронавируса, САЩ и Китай трябва да функционират заедно

Вашингтон и Пекин трябва да осъзнаят множеството интереси, които споделят, и да са толерантни към дълбоките си различия

Историята се ускорява при кризи. Тази пандемия може сама по себе си да не трансформира света, но може да ускори промените, които вече са в ход. Една текуща промяна е във взаимоотношенията между Китай надигащата се суперсила, и САЩ - действащата суперсила.

Да бъдеш суперсила не означава само да упражняваш груба сила, а и да бъдеш разглеждан като компетентен и достоен лидер. След победите във Втората световна и Студената война САЩ бяха такъв лидер. Въпреки нарастващата си икономическа сила, Китай все още не е, но времената могат да се променят. Коронавирусът може да ускори процеса, пише Мартин Уулф за Financial Times.

Кишоре Махбубани, бивш сингапурски дипломат, е написал провокативна книга относно борбата за превъзходство между двете суперсили под любопитното заглавие „Спечели ли Китай?“ Отговорът, който той предлага, е „все още не“. Но би могъл. Не само заради мащаба на страната и икономиката, но и заради американските грешки, включително фалшивите възприятия за китайската действителност. Може би най-важният извод от неговия анализ е, че глобалното влияние произтича главно от собствения избор.

Китай и САЩ допуснаха големи грешки, но неуспехът на САЩ да създадат широко споделян просперитет у дома и тяхната войнственост в чужбина се оказват пагубни. Мрачното президентство на един злонамерен и некомпетентен човек е един от резултатите.

Сега дойде вирусът - събитие, което не се разглежда във въпросната книга. То хвърля сурова светлина върху компетентността и поведението на суперсилите. Епидемията направи същото и по отношение на солидарността на ЕС (или нейното отсъствие), ефективността на държавите, уязвимостта на финансите и капацитета за глобално сътрудничество. Във всичко това представянето на САЩ и Китай е от първостепенно значение. И така, какво научихме?

Новият коронавирус, който причинява такъв социален и икономически катаклизъм, се появи в китайската провинция Хубей. Изглежда няма съмнение по този въпрос. Националните здравни институти на САЩ обявиха, че вирусът е тръгнал от прилепи. Безотговорно и вредно, местните власти потулиха новината за инфекцията, което доведе до забавяне от поне три седмици в реакцията. Това позволи на вируса да се разпространи по целия свят. След това обаче китайската държава предприе брутални действия, като постави болестта под контрол в Хубей и спря разпространението ѝ в Китай. Смъртността в Китай на човек от населението е много ниска. Както първоначалното потискане на лошите новини, така и мащабът на мерките са характерни за една репресивна държава.

Ефективният отговор на болестта би имал голяма икономическа цена за Китай. Държавата обаче насърчи работодателите да запазят служителите си, като същевременно предоставя подкрепа на предприятията за това. Официалният процент на безработицата в градовете се е повишил много малко. Най-голямата група жертви, както обикновено, са трудовите мигранти. Китай вече може да отвори отново икономиката си, въпреки че съществува риск от втора вълна на заболяването.

САЩ имаха свои собствени форми на отричане, произтичащи срамно от самия президент Доналд Тръмп, заедно с огромни провали в засилването на тестването и осигуряването на оборудване. Това се случи и във Великобритания. Джефри Сакс от Колумбийския университет разкри по чудесен начин проявените липса на воля и неефективност. Инфекцията се разпространява със страховита скорост в цялата страна. Може да стане по-лошо. Италия и Испания показват колко точно. И все пак САЩ имат допълнителния недостатък на дефектната здравна система.

Америка, подобно на други страни с високи доходи, сега отговори със „социално дистанциране“, въпреки че Тръмп го удължи неохотно, и с фискален отговор на стойност 2 трлн. долара. Роман Фридман от Нюйоркския университет твърди, че този отговор нито е достатъчно голям, като се има предвид мащаба на щатската икономика, нито е добре насочен: само 5% от сумата е предназначена за болници, докато държавните и местните власти са ошетени. Най-лошото от всичко според антикорупционния активист-ветеран Франк Фогъл е фондът от 500 милиарда долара за големите корпорации, който вероятно ще бъдат под безнадзорния контрол на Тръмп, което противоречи на волята на Конгреса.

Основните американски принципи на демокрация и свобода на личността остават привлекателни за много хора по света въпреки глобалния възход на популистката автократия. Икономическата сила на САЩ все още може да спаси всички. Но днес Америка губи репутацията си за елементарна способност, и без това накарнена от дългия ѝ списък с безсмислени войни и финансовата криза от 2007-2009 г. Части от управлението, главно Федералният резерв, остават ефективни засега, макар че не се знае какво би се случило във втори мандат на Тръмп.

Фундаменталната способност на често презираната „административна държава“ - основата на всяка сложна урбанизирана цивилизация - наистина има значение. В тези времена на криза отсъствието ѝ е пагубно. Правителството във война с науката и собствените си механизми сега е много видимо за всички.

За тези от нас, които вярват в либералната демокрация, провалите на САЩ са болезнени: те придават достоверност на идеята, че автократията работи по-добре. Значението на избледняващото достойнство и компетентност във водещите западни правителства надхвърля дори това. Идването на пандемията е глобално морално предизвикателство. Необходимо е да се овладее разпространението на болестта, да се управляват финансовите шокове, да се стабилизира икономиката и да се помогне на слабите. На САЩ се пада да играят основна роля, като те нямат алтернатива.

Беше ни напомнено, че никой човек не е изолиран по време на пандемия. Както Гордън Браун (бивш британски премиер - бел. прев.) твърди: „От тази криза трябва да произлязат реформи в международната архитектура и изцяло ново ниво на глобално сътрудничество.“ Ако това ще се случва, някои държави трябва да водят. Глобалния ред се основава на сътрудничество между могъщите държави. Китай и САЩ трябва не просто да функционират. Те трябва да функционират заедно, като осъзнават множеството интереси, които споделят, докато са толерантни към дълбоките си различия.

Ако не ние, кой? И ако не сега, кога?

Дума

✓ Топлофикациите обявиха за манипулация новината, че искат поскъпване на парното

Асоциацията на топлофикационните дружества в България изпрати гневно писмо до медиите по повод разпространената фалшива новина тази седмица, че до ТЕЦ-овете искали драстично увеличение на цената на топлинната енергия от КЕВР. Информацията, разпространена първо от неуспелия кандидат за кмет на София Мая Манолова, се оказва невярна.

Публикуваме пълния текст на позицията на организацията:

“Официално от името на „Асоциацията на Топлофикационните Дружества в България“ искаме да заявим ясно следното.

През последните два дни в медиите се разпространяват манипулирани твърдения и тълкувания относно внесени в „Комисията за енергийно и водно регулиране“ заявления на топлофикационните дружества за увеличение на цените на топлинната енергия.

Категорично декларираме, че част от информацията, която беше изнесена в публичното пространство е некоректно представена. Това цели една провокация на хора, които си играят с настроението на обществото при обявяване на вдигане на цените за каквато и да е било предлагане услуга или стока. Целта е да се насади фалшивата новина, че въпреки намалението на цената на природната газ, топлината енергия ще поскъпне. Въпросното твърдение по никакъв начин не съответства на истината.

Факт е, че топлофикационните дружества са подали заявления за утвърждаване на цените на топлинната енергия за новия регулаторен период 2020-2021, но това е станало, според изискванията на закона, в края на месец март 2020 г преди вземане на решението на КЕВР за намаляване цените на природния газ.

Де факто и де юре, обаче нито едно от тези ценови заявления не може да бъде одобрено в този си вид, защото самите топлофикационни дружества изрично са написали в документите си, че разчетите са правени преди поевтиняването на природния газ от 1 април с над 42%. Тоест самите топлофикации ясно и коректно са посочили, че техните ценови намерия не отчитат поевтиняването на синьото гориво.

Топлофикационните дружества не са имали възможност да отразят намалението на синьото гориво в ценовите си заявления, тъй като задължителния срок за внасянето им в енергийния регулатор по закон е 31 март, преди официалното обявяване чрез решение на новата по-ниска цена на газа.

По принцип цената на газа има най-голяма тежест при ценообразуване на топлинната енергия. Тя задължително ще бъде взета в предвид и ще доведе не само до запазване на сегашната цена на топлинна енергия, но и до намаляването ѝ. Последното ще бъде направено след преизчислението на стойността ѝ спрямо приетите вече по-ниски цени договорени от Булгаргаз. Окончателното решение за това се взема само и единствено от КЕВР. Опит за манипулация са твърденията, че всяка една цена, поискана от топлофикационните дружества, се приема. Така или иначе, в окончателното решение на КЕВР от 1 юли всяка година цените на топлинната енергия се изчисляват с цената на природния газ, действаща към този момент, а не към момента на подаване на заявленията.

В трудни дни, като днешните, ние заставаме зад интересите на българските граждани, които са се доверили на топлофикационните дружества, използвайки предлаганите от тях услуги. Това е наш основен приоритет. Категорични сме, че цените за потребителите на топлинна енергия не само няма да бъдат увеличаване, а напротив ще се бъдат намалявани.

Призоваваме в условията на пандемия и извънредно положение да не се спекулира със страховете на обществото, защото някой е решил да изкара дивидент на гърба на хората и да провокира с неверна информация.

Инж. Кремен Георгиев, председател на АТДБ.“

✓ Страните от Г-20 признаха за слабостите на здравните си системи, неспособни да отговорят на пандемията

Министрите на здравеопазването на страните от Г-20 обсъдиха на видеокоферентно заседание уязвимите места на здравните системи на своите страни, които ги правят уязвими към пандемии, подобни на коронавируса, се казва в изявление, цитирано от Ройтерс.

Министрите са споделили опита на своите страни, обсъдили са необходимите действия за подобряване на подготовката на страните и системните уязвимости, изложени на показ от коронавируса.

Пандемията е показала системни слабости на здравните системи и на способността на международната общност да предотвратява и да реагира на пандемични заплахи, се подчертава в публикувано снощи изявление на саудитското председателство.

✓ Тръмп обеща помощ от 33 млрд. долара за фермерите

В най-близко време САЩ ще предоставят 19 милиарда долара в подкрепа на селското стопанство, заяви президентът Доналд Тръмп на брифинг в Белия дом, предаде Ройтерс.

Още 14 милиарда ще бъдат дадени на аграрното министерство през юли, добави Тръмп. Така общият размер на помощта достига 33 милиарда долара.

„Аграрното министерство осъществява програма за помощ в размер на 19 милиарда долара за нашите забележителни фермери и животновъди, страдащи от глобалната икономическа криза, предизвикана от пандемията на COVID-19. Програмата ще включва както преки плащания на фермерите, така и купуването на месна и друга аграрна продукция. Аграрното министерство ще получи още 14 милиарда долара през юли, за да продължи помощта за фермерите“, каза президентът на САЩ.

Мениджър

✓ Великобритания ще поема 80% от заплатите на безработните до юни

Британското правителство продължи с един месец, до юни, системата за частична безработица и поемане на заплатите от държавата, чиято цел е да се избегнат съкращения в засегнати от коронавируса предприятия, предадоха Ройтерс и Франс прес.

Министърът на финансите Руши Сунак обясни в комюнике, че не изключва схемата да бъде продължена още при необходимост, за да се позволи на предприятията във Великобритания да съхранят милиони работни места.

Решението беше обявено ден, след като бяха продължени с три седмици мерките за изолация.

Според системата за частична безработица, обявена първоначално за три месеца - от март до май - правителството поема 80 процента от заплатите, но до 2500 британски лири, така че компаниите да обявят частична безработица на персонала си, информира БТА.

Правителството удължава схемата и по искане на могъщата Конфедерация на британската промишленост (КБП - CBI), която предупреди, че много скоро могат да се очакват съкращения на служители, ако механизмът не бъде продължен след май.

Британските компании са обявили средно 21 процента от персонала си в частична безработица, според статистически данни.

По-рано министерството на селското стопанство обяви план за 10 милиона лири в помощ на 1000 компании за риболов и аквакултури.

✓ Швейцария, Португалия и Дания смекчават някои ограничителни мерки срещу коронавируса

Броят на новите заразени с коронавирус в Швейцария нарасна през изтеклото денонощие в събота с 326 - по-малко в сравнение с предходното (346), което потвърждава трайната тенденция към спад на заболяемостта в страната. Това съобщиха федералните здравни власти, предаде ТАСС, цитирана от БТА.

Положителни проби за коронавирус са дали 27 404 жители на Швейцария; починалите са 1111.

Повечето хора в страната спазват социална дистанция и хигиена. Това даде възможност правителството да вземе решение за поетапно смекчаване на въведените рестрикции, отбеляза пред швейцарския в. "Тан" президентът Симонета Сомаруга.

Първи ще подновят дейността си фризьорските и физиотерапевтичните салони, лекарските кабинети, детските ясли, градинарските стопанства и магазини. На 11 май ще отворят училищата, другите магазини и пазарите. Последни, на 8 юни, ще отворят отново врати висшите и средните учебни заведения, музеите, библиотеките и зоологическите градини, уточни тези дни правителството.

В Португалия са регистрирани през последното денонощие 663 нови болни от Ковид-19, с което заразените в страната стават 19 685, информира в. "Публику".

Смъртните случаи, нараснали за ден с 30, са вече 687. Оздравелите са 610. Извънредното положение в Португалия ще остане в сила поне до 2 май, посочва ТАСС.

Потвърдените случаи на заразяване с новия вирус в Дания се увеличиха за денонощие със 169 и болните в страната са вече 7242. Това съобщи националният институт за борба с инфекциозните заболявания.

Броят на регистрираните смъртни случаи нарасна с 10 и починалите са общо 346. В болници са настанени 317 пациенти, 87 от тях - в отделения за интензивни грижи. Тествани са 91 437 души.

Властите заявиха, че след Великден постепенно ще вдигат ограниченията, ако статистиката рязко не се влоши. В сряда вече отвориха врати част от детските градини и началните училища в Дания. Общественият транспорт поднови работа във вторник. На 20 април ще заработят редица предприятия от дребния бизнес, включително фризьорските салони и автошколите, от тази дата ще работят и съдилищата. Кафетата, баровете и ресторантите обаче ще останат затворени до 10 май.

✓ Все повече италианци искат страната им да излезе от ЕС

Около 40% от италианците искат да напуснат Европейския съюз и еврозоната, разкри неотдавнашна анкета на фона на нарастващото недоволство сред италианците срещу блока - заради недостатъчната ангажираност по мнението на хората на ЕС в борбата с COVID-19. Но все пак този процент не е по-голям от процента на хората, които не искат страната да излиза от ЕС.

"Бихте ли се съгласили да излезете от еврозоната и ЕС", пита италианците "Термометро политико", италиански институт за социологически проучвания. Докато 40% от италианците изразяват желание да напуснат ЕС и еврозоната, 6,1% са казали, че е по-добре да напуснат само ЕС, а 7,3% са казали, че страната трябва да напусне еврозоната. Има обаче и много лоялни към блока, тъй като 41,7% са заявили, че са за оставане в ЕС, посочва БГНЕС.

4,9% се въздържат да разкрият мнението си по темата. Италия отчете 482 нови смъртни случаи заради коронавируса през последното денонощие, като общият брой на официалните жертви е увеличен до 23 227, което е най-големият брой смъртни случаи в Европа.

Италия наближава края на шестата си седмица от карантина в цялата страна, като хората са допускани извън домовете си само за работа или закупуване на храна и за грижи за членове на семейството.

✓ Световната икономика може да не се възстанови напълно до края на следващата година

Глобалната икономическа активност, която понесе тежък удар в резултат от пандемията от коронавирус, може да не се възстанови напълно дори до края на 2021 г. Това заяви главният икономист на МВФ Гита Гопинат, цитиран от Си Ен Би Си. По-рано миналата седмица МВФ представи прогнозите си за състоянието на световната икономика. Според тях глобалният брутен вътрешен продукт ще се свие с 3% през тази години и ще нарасне с 5,8% през следващата – резултат, който Гопинат определи като „частично възстановяване“.

„Прогнозираме ръст от 5,8% за 2021 г., но това е само частично възстановяване. Очакваме нивото на икономическа активност към края на следваща година да е под това, което прогнозираме преди кризата с коронавируса“, добавя тя.

Въпреки това, Гопинат отбеляза, че мерките за подпомагане на бизнеса и домакинствата, предприети от правителствата и централните банки по света, са били „бързи“ и „агресивни“.

„Смятам, че ако сравните сегашната ситуация с тази по времето на световната финансова криза, сегашната реакция беше много по-бърза и мащабна“, заяви тя, като подчерта, че икономиките по света обявиха фискални стимули на обща стойност около 8 трл. долара.

По думите и обаче стимулите не са разпределени равномерно, тъй като около 7 трлн. от общата сума представляват мерки, предприети от страните от Г-20.

„Основната ни загриженост е че повечето развиващи се икономики имат по-малка фискална свобода на действие. Мисля, че те са в по-трудна ситуация“, добавя Гопинат.

[Cross.bg](https://cross.bg)

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, „Сутрешен блок“

- Най-хубавото нещо на Великден - думи от писателката Здравка Евтимова
- Философията на доброто - проф. Ивайло Търнев
- Лекарите и Възкресение - среща със специалистите, които на празника са при пациентите си
- За вярата в чудото - на втория ден от Възкресение от Бачковския манастир с чудотворната икона на Света Богородица

БТВ, „Тази сутрин“

- Започва голямото завръщане след празника. На живо: Какви са мерките на пропускателните пунктове в столицата.
- На живо от Бачковския манастир: Как за първи път чудотворната икона ще бъде носена само от монаси?
- Великден по време на пандемия. Послушаха ли хората призива, да не отиват до храма? Гост: Митрополит Антоний
- Ще се вслуша ли бизнесът в думите на премиера, да се раздели със скъпите си коли, заради кризата? Коментар на Тихомир Безлов.
- Как да преодолеем социалната изолация от коронавируса? Съветите на психолога д-р Велислава Донкин.

Нова телевизия, „Здравей, България“

- След голямото пътуване за Великден. На живо: ще има ли голямо прибиране?
- България вече с под 7 милиона души население.
- И още: как ще излезем от пандемията? Отговорите от Националната статистика.
- На втория ден от Великден ще бъдем на живо в Бачковския манастир.
- Как ще премине литийното шествие с чудотворната икона на Света Богородица заради наложените ограничения?
- Вярата във време на извънредно положение. В студиото влиза певецът Миро.

✓ 144 г. от Априлската епопея: Един европейски народ поиска да живее в свободна страна

На 20 април 1876 г. в Копривщица избухва Априлското въстание, благодарение на което на картата на Европа се появи България.

Решението за избухването на въстанието е взето от Гюргевския революционен комитет, българските земи са разделени на 5 революционни окръга - първи Търновски, втори Сливенски, трети Врачански, четвърти Пловдивски и пети Софийски. Подготовката е само няколко месеца, с което се обяснява и неговия неуспех на бойното поле. Фактически, въстанието най-масово избухва в първи Търновски окръг, където апостол е бъдещият министър-председател на България Стефан Стамболов и в четвърти Пловдивски с апостол Панайот Волов и помощник Георги Бенковски.

То избухва преждевременно на 20 април. При опит да бъде заловен Тодор Каблешков жителите на Копривщица се вдигат на оръжие и убиват местния мюдюрин. Каблешков написва своето прословуто „Кърваво писмо“, което е изпратено на Бенковски в Панагюрище. Той обявява началото на въстанието, останалото е история...

Въпреки разгрома и жестокостите, извършени от Османската империя в Батак, Перушица, Клисурса, Панагюрище, въстаниците приковават вниманието на Европа към Българския въпрос.

На страната на българската кауза застава обществеността в считаните за непримирими противници - двете най-могъщи империи по онова време - Русия и Великобритания. Няма голям английски град, в който по онова време да няма митинг или събрание в подкрепа на българите. Сходна е и ситуацията в Русия, където и консерватори, и либерали са единни в защита на поробените.

Така Априлското въстание от един военен провал се превръща в триумф и причина за Освобожданието на България. Това става две години по-късно, след като Русия изпълнява волята на европейския концерт - Великобритания, Германия, Австро-Унгария, Франция и Италия - обявява война на Османската империя.

Благодарение на саможертвата на героите от Априлската епопея днес има българска държава, изпитваме удоволствието от усещането да говорим родния си език. Все пак основната цел на това въстание е появата на България на европейската политическата карта. Това нямаше да бъде възможно, ако не беше Априлското въстание като най-върховната част на българското национално освободително движение.

✓ Пазарите и цветните борси в страната отново отварят врати

Пазарите и цветните борси в страната отново отварят врати. Магазините на открито бяха затворени със заповед на здравния министър, а причината беше струпване на много хора на едно място по време на почивните дни около Великден.

Първоначално затварянето беше безсрочно, но това доведе до сериозно напрежение в бранша. Търговците предупредиха, че наредбата ще доведе до огромни загуби и фалити.

На борсите в цялата страната вече са изградени пропускателни пунктове и ще се работи при спазване на стриктни правила.

✓ Редица държави в Европа облекчават някои от ограничителните мерки

От днес в редица държави в Европа влиза в сила облекчаване на някои от ограничителните мерки срещу разпространението на коронавируса.

След като миналата седмица германските власти обявиха, че епидемията в страната е овладяна, от днес малките магазини имат право отново да отворят врати. Става въпрос за търговски площи до 800 кв. метра. Училищата обаче остават затворени до 4 май, остава и забраната за събиране на повече от двама души на обществени места.

От днес започва поетапно облекчаване на мерките и в Норвегия - първо отварят детските градини и се премахва забраната на гражданите да отидат до вилите си. На 27 април в страната отварят и гимназиите и университетите, както и салоните за красота. С облекчаването на рестрикциите се въвежда и мобилно приложение, което не е задължително, но властите призовават хората да го ползват, за да могат да следят ситуацията.

Чехия обяви 5-етапен план за отмяна на рестрикциите, който започва да се изпълнява от днес до 8 юни. Първо ще бъде разрешено да отворят отново откритите пазари. От вторник миналата седмица на чехите е позволено да пътуват до чужбина по работа или за да посетят роднини, при условие, че при връщане преминат 14-дневна карантина.

От тази седмица врати отварят и най-малките магазини в Словения. От 4 май, магазините с площ до 400 кв.м. също ще заработят, както и фризьорските салони и козметичните центрове. Остава забраната за пътуване между общините, но на хората ще бъде позволено да пътуват до вилите си.

Съсипаните от коронавируса европейски икономисти очакват с нетърпение видеоконференцията на европейските лидери на 23 април, когато трябва да бъдат поставени основите на плана за възстановяване на блока.

✓ **Коронавирус: Германия е първа, България е 27-ма**

Германия е втора в света по успехи в борбата срещу коронавируса. А в Европа е ненадмината. Следват я Швейцария и Австрия, България е 27-ма от общо 33 европейски страни. Защо Германия е толкова напред?

Германия е европейската страна, която се справя най-добре с епидемията от коронавирус, сочи проучване на лондонския мозъчен тръст Deer Knowledge Group (DKG). Германия е сред първите и в световната класация на най-сигурните държави в условията на пандемия - страната е поставена на второ място, изпреварва я само Израел. В топ 10 няма друга европейска държава. Ето и подреждането на първите десет: Израел, Германия, Южна Корея, Австралия, Китай, Нова Зеландия, Тайван, Сингапур, Япония и Хонконг.

Защо Германия е толкова напред

В европейската класация, начело на която застава Германия, са включени общо 33 държави, сред които България е поставена на 27-мо място. Непосредствено след това се нареждат Румъния, Андора и Великобритания. А първата десетка е подредена така: Германия, Швейцария, Австрия, Унгария, Дания, Нидерландия, Норвегия, Белгия, Финландия и Люксембург.

Авторите на проучването са използвали данни от публични източници, включително от СЗО и от американския университет Джонс Хопкинс. А сред основните критерии при оценяването на отделните държави са ефективността на здравеопазването, нивото на икономическа стабилност и дееспособността на държавното управление, ефективността на националните системи за мониторинг и откриване на заболявания, достъпът до тестове за коронавирус, както и ефективността на предприетите карантинни мерки.

„Не става въпрос само за това да се оцелее в епидемията, а най-вече как да бъде възстановена икономиката след това, как да се избегне нейният колапс и как да се гарантира активното ѝ развитие през следващите години“, обяснява основателят на DKG Дмитрий Каминский.

Казано по друг начин: този рейтинг показва кои страни са в състояние да защитят най-ефективно гражданите си както от заразяване с коронавирус, така и от икономически сътресения вследствие на пандемията.

Германия разполага с голям брой легла за интензивно лечение, има достатъчно болници и медицински персонал. Но по-важното е, че страната произвежда сама медицинско оборудване и лекарства. И затова няма да е толкова зависима от други държави в случай на изостряне на пандемията“, посочва още Каминский.

Основателят на DKG подчертава изрично способността на германските власти да управляват в кризисни ситуации. "Първоначално броят на заразените в Германия беше висок, но страната премина стрес теста изключително успешно, ограничи разпространението на болестта и така избегна съдбата на много други държави. А това ще ѝ осигури значителни икономически предимства след края на пандемията", убеден е Каминский.

В Москва може да стане като в Ню Йорк

Според Deer Knowledge, първите пет най-рискови страни в сегашната пандемия са Италия, САЩ, Великобритания, Испания и Франция. България не фигурира сред първите 20 държави в този черен списък, а Русия е поставена на 12-то място - между Нигерия и Бангладеш. Особено тревожна е ситуацията в Москва - там Каминский се опасява от "нюйоркски сценарий". В руската столица се наблюдава рязко увеличение на броя на заразените, а препълнените болници все по-трудно осигуряват адекватни грижи за пациентите.